

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXII.

Celovec, petek 28. julij 1967

Štev. 30 (1313)

PO IZREDNEM ZASEDANJU GLAVNE SKUPŠČINE OZN:

Srednji vzhod spet pred varnostnim svetom

Po petih tednih živahnih razprav in brezuspešnega iskanja rešitve se je v noči od sobote na nedeljo končalo nujno izredno zasedanje glavne skupščine OZN. Na zadnji seji, ki je trajala več kot šest ur, so z večino sprejeli resolucijo, katero so pripravile Avstrija, Finska in Švedska. Omenjene države so predlagale začasno preložitve zasedanja z izrecnim določilom, da predsednik glavne skupščine lahko ponovno skliče sejo, „kadar bo to potrebno“, napeti položaj na Srednjem vzhodu pa naj naprej obravnava varnostni svet.

Prekinitev zasedanja glavne skupščine OZN je v mednarodni javnosti povzročilo veliko razočaranje. Predvsem zaradi tega, ker najvišjemu forumu svetovne organizacije ni uspelo doseči glavnega cilja tega zasedanja, namreč sklepa o umiku napadalca (izraelskih čet) z zasedenih ozemelj (predelov arabskih dežel). Čeprav je za ta neuspeh gotovo več razlogov, pa velik del odgovornosti nedvomno pade na Ameriko, ki je tudi v tem primeru izigrala svoj vpliv na številne gospodarsko odvisne dežele in z njihovo podporo preprečila jasno odločitev v OZN.

Take kritike na račun ameriške politike ni izrekel le sovjetski predstavnik, marveč prevladuje to mnenje zlasti tudi v latinskoameriških deželah, kjer očitno že prihajajo

do spoznanja, da so se pustile znova zlorabiti za politično akcijo, ki lahko pomeni nevaren precedens pri bodočem urejanju mejnih sporov. Brazilski tisk je v tej zvezi nedvoumno zapisal, da so bile latinskoameriške dežele med zasedanjem OZN pod ostrim pritiskom Washingtona. „Ta pritisk je zelo močan in onemogoča državam Latinske Amerike, da bi neodvisno in svobodno določile svoje stališče glede izraelske agresije.“

Spričo takega očilnega zlorabljanja politične in predvsem gospodarske moči, kot se ga je posluževala Amerika, pa je veliko bolj razveseljivo, da izkazuje bilanca zasedanja glavne skupščine OZN tudi pozitivne postavke. Čeprav so le-te več ali manj — vsaj v konkretnem vprašanju — le moralnega značaja, je njihova vrednost kljub temu velika. Gre namreč za dejstvo, da je večina delegacij med razpravo v tej ali drugi obliki obsodila Izrael kot napadalca, ker si je prisvojil ozemlja arabskih dežel, obsodila uporabo sile v mednarodnih odnosih in se izrekla za umik tujih čet z okupiranih arabskih predelov. Ravno v tej obsodbi prihaja do izraza spoznanje velikega števila držav, kaj bi nekoč lahko tudi zanje pomenilo, če bi sedaj ne nastopile proti nasilnemu spreminjanju meja: danes so žrtev arabske dežele, jutri so to lahko države Latinske Amerike ali katera koli druga država na svetu, če bi dopustili, da bi v sedanjem konkretnem primeru bil napadalec za svoj vojni pohod še nagrajen.

Ta „moralna“ plat bilance izrednega zasedanja glavne skupščine OZN pa pomeni hkrati tudi smernice, po katerih se bo moral ravnati varnostni svet, ko bo naprej iskal rešitve v sedanjem napelem položaju na Srednjem vzhodu.

Namestnik deželnega glavarja Weissmann

je bil na obisku v sosedni Sloveniji

Na povabilo upravnega odbora cestnega sklada SR Slovenije je bil namestnik koroškega deželnega glavarja dr. Walter Weissmann, ki je hkrati generalni sekretar mednarodnega komiteja za prometno povezavo alpskih dežel »Interalp«, prejšnji teden na obisku v sosedni Sloveniji.

V spremstvu predsednika upravnega odbora cestnega sklada Alojza Zokalja in drugih predstavnikov Slovenije, med katerimi je bil tudi prejšnji generalni konzul v Celovcu Boris Trampuž, si je namestnik deželnega glavarja dr. Weissmann ogledal predvsem visokogorske cestne povezave v Julijskih Alpah. Obiskal pa je tudi Novo Gorico, Koper s pristaniščem, znano kobilarno Lipico ter Postojnsko jamo in Portorož, kjer se je seznanil s tujskim prometom.

Med svojim bivanjem v Sloveniji je imel dr. Weissmann razgovore s predstavniki cestnega sklada SRS, kjer so razpravljali zlasti o problemih s področja prometa, ki zadevajo obe sosedni deželi. Razgovori, ki so se nadaljevali na sprejemu pri avstrijskem generalnem konzulu v Ljubljani dr. Riesenfeldu, so potekali v prijateljskem duhu. Spoznavali so se, da bodo letos jeseni sledila pogajanja strokovnjakov obeh dežel.

Rasni nemiri v Ameriki

preraščajo v pravo državljansko vojno

Številna ameriška mesta so te dni prizorišče velikih rasnih neredov, ki ponekod preraščajo že v pravo državljansko vojno. To niso več lokalni spopadi med črnskimi demonstranti in policijo, marveč pravcate bitke, v katerih sodelujejo poleg varnostnih organov tudi narodna garda ter močni vojaški oddelki, ki se v boju proti razjarjenemu črnskemu prebivalstvu poslužujejo celo tankov.

Središče teh spopadov je industrijsko mesto Detroit, po velikosti peto mesto v Ameriki, kjer je cele mestne predele zajel požar, po ulicah pa se bijejo krvavi boji, ki so zahtevali že okoli 30 človeških življenj in nad 1500 ranjenih oseb, medtem ko je bilo več tisoč ljudi aretiranih. Materialno škodo v tem mestu pa cenijo na 200 milijonov dolarjev. Vendar pa doslej najhujši spopad med črnici in oblastmi ni omejen samo na Detroit, marveč je zajel tudi številna druga mesta in se še naprej širi.

Vzroke, ki so privedli do izbruha teh nemirov, je treba iskati v dosedanjem ravnanju s črnskim prebival-

stvom, kateremu »demokracija« Amerika osporava najosnovnejše človečanske pravice in svobode. Zdaj je mera očitno polna in črnici odločno izpovedujejo, da so siti takega ravnanja.

Ameriški voditelji bi vsekakor storili bolje, če bi demokratična načela upoštevali v lastni državi, kakor da svojo zlagano »demokracijo« vsiljujejo še drugim narodom, kot je najboljši primer Vietnam. Predvsem pa je zelo dvomljivo — to je izjavil tudi senator Robert Kennedy — da bi upor ljudstva, ki se bori za svobodo in pravičnost, uspelo zatreti s silo in nasiljem.

Narodni šovinizem

TUDI NA GRADIŠČANSKEM

Pod naslovom „Nacisti spet na delu“ poroča glasilo gradiščanskih Hrvatov o novem primeru narodnostne mržnje. Ravno v dneh, ko je vsa Avstrija z zaskrbljenostjo spremljala dogodke na meji proti Italiji, so nacionalistični nestrpnosti v gradiščanski vasi Vorištan - Hornstein spet pokazali svoje pravo lice. Na dvojezičnem napisu, ki opozarja na nedeljske maše, so s črno barvo premazali hrvaško besedilo.

Hrvaški list v tej zvezi piše, da pri oskrnitvi table gotovo ni šlo za nepremišljeno delo nezrelih ljudi, marveč za namerno dejanje proti Hrvatom, kar dokazuje dejstvo, da je bil uničen samo Hrvaški del napisa. Narodni nestrpnosti s tem niso napravili sramote le svoji vasi, marveč Gradiščanskemu in sploh Avstriji. „Vsak od nas ve — je rečeno v poročilu — da imamo gradiščanski Hrvati pravico do uporabe našega jezika kot drugega uradnega jezika na Gradiščanskem; po državni pogodbi pa imamo tudi pravico do hrvaških poleg nemških topografskih napisov. Kdor temu nasprotuje, nasprotuje državni pogodbi, s katero je Avstrija spet postala svobodna.“

Politični predstavniki na Gradiščanskem ob vsaki priložnosti v svojih slavnostnih govorih prikazujejo Gradiščansko kot bodočo Evropo v malem in mislijo pri tem na mirno sožitje med narodi. Šovinisti pa so s vojnim dejanjem dokumentirali, kako si oni predstavljajo ta „mir“ med pripadniki različnih narodov ter dokazali, da v gotovih krogih še vedno živi nacistični duh.

Vprašanje Južne Tirolske

predmet razprav v Rimu in na Dunaju

V teh dneh je bilo južnotirolsko vprašanje na dnevnem redu širokih razprav tako na Dunaju kakor tudi v Rimu. Na Dunaju se je s tem problemom bavil zunanjepolitični odbor parlamenta, kateremu je poročil zunanji minister dr. Tončić-Sorinj. Vendar pa razprava ni veljala toliko problemu kot takemu, marveč se je debata razvila predvsem okoli vprašanja premestitve oddelkov avstrijske vojske na mejo proti Italiji. V tej zvezi so socialistični predstavniki opozorili, da je vlada ravnala proti določilom ustave in zakona, ko je sklenila premestiti vojaške oddelke na mejo, kjer naj bi teroristom za branili prehod na italijansko ozemlje. OVP-jevski zastopniki so razumljivo vztrajali pri »zakonitosti« svoje vlade, tako da bo spor verjetno moralo rešiti ustavno sodišče.

Socialistični poslanci so ob tej priložnosti izrazili tudi dvome v učinkovitost sedanjega zastraženja meje. Upravičenost teh dvomov je nedvomno potrdil pripetljaj, ki se je skoraj v istem trenutku, ko je na Dunaju zasedal odbor parlamenta, dogodil blizu avstrijsko-italijanske meje. Prišlo je namreč do ponovnega napada na italijanske obmejne organe: na ozemlju, kjer so bili pred nedavnim ubiti štirje italijanski vojaki, so teroristi v ponedeljek streljali na italijanske carinike, enega izmed njih

lažje ranili, potem pa zbežali spet na avstrijsko ozemlje.

V Rimu pa je poslanska zbornica razpravljala o poročilu, ki ga je o južnotirolskem vprašanju predložil predsednik italijanske vlade Moro. Razprava — ki ob zaključku našega lista še ni bila končana — se je razvila v oster spopad med vladnimi strankami in opozicijo. Posebno zastopniki neofašistične stranke so odločno nasprotovali nameravani rešitvi južnotirolskega vprašanja. Od vlade so zahtevali, da mora prekiniti pogajanja z Avstrijo ter odpoklicati svojega veleposlanika na Dunaju, dokler Avstrija ne bo zadovoljivo odgovorila na italijanske proteste zaradi »škandalozne« razsodbe linškega sodišča in atentatov na italijanske mejne organe. Nasprotno pa so govorniki vladnih strank zastopali mnenje, da je Avstrija s poostrenim zastraženjem meje in zlasti s aretacijo znanega »dinamičnega strokovnjaka« Burgerja pokazala dobro voljo in ustvarila pogoje za sporazumno rešitev južnotirolskega vprašanja.

SLOVENSKA KULTURNO-GOSPODARSKA ZVEZA V TRSTU:

Napori za skupen nastop Slovencev

Prejšnji teden je v Trstu zasedal izvršni odbor Slovenske kulturno-gospodarske zveze, ki je zelo obširno razpravljalo o sedanjih odnosih med posameznimi organizacijami Slovencev ter o nujnosti njihovega skupnega nastopa za doseg manjšinskih pravic. Tozadevno poročilo je podal predsednik Boris Race, ki je orisal položaj, značilen za zadnje obdobje v življenju slovenske narodne skupnosti v Italiji.

Odkar je italijanska vlada levega centra leta 1964 izjavila, da bo izvajala vsa določila italijanske ustave (to-rej tudi tista, ki zagotavljajo enakopravnost narodnih manjšin — op. ured.), se je Slovenska kulturno-gospodarska zveza potegovala za to, da bi slovenski manjšini priznali pravice, ki so ji zajamčene tako v členih 3 in 6 državne ustave kakor še posebej v členih 3 in 4 posebnega statuta avtonomne dežele Furlanije-Juljske krajine.

Čedalje bolj pa je postajalo očitno, da glavne ovire za urejanje manjšinskih zadev obstajajo v Rimu, medtem ko so na Tržaškem in Goriškem krajevne uprave levega centra v svojih političnih programih postavljale potrebo po uresničitvi pravic manjšine. Deželna skupščina Furlanije-Juljske krajine je v zadnjih dveh letih izglasovala nekaj zakonov, ki so bili v prid slovenski manjšini, toda osrednja vlada v Rimu je te zakone zavrnila z izgovorom, da dežela ni pristojna za reševanje manjšinskih zadev.

Zaradi takega stanja je vodstvo Slovenske kulturno-gospodarske zveze sprožilo pobudo, da bi vse manjšinske organizacije sestavile delegacijo, ki naj bi v Rimu s predstavniki osrednje vlade razpravljala o perečih odprtih vprašanjih slovenske manjšine. Po mnenju SKGZ bi morali biti v tej delegaciji predstavniki Slovencev tako iz socialistične stranke, komunistične partije, »Slovenske skupnosti« in socialistične stranke proletarske enotnosti kakor tudi predstavniki Slovenske kulturno-

gospodarske zveze. Toda vodstvo »Slovenske skupnosti« je ta predlog zavrnilo, češ da je med posameznimi skupinami preveč razlik in da bi bilo zato težko sestaviti skupno delegacijo.

Iz poročila predsednika Raceta je nadalje razvidno, da je tržaško vodstvo krščansko-demokratske stranke pred letom dni odreklo Slovenski kulturno-gospodarski zvezi pravico zastopati manjšino, ker ta zveza ni politična organizacija. Podobno stališče je zavzelo tudi vodstvo »Slovenske skupnosti«, ki je ob raznih priložnostih dalo tudi vedeti, da noče sodelovati s slovenskimi predstavniki na listah socialistične stranke in komunistične partije, češ da enotni nastop lahko dosežejo samo predstavniki izključno slovenskih organizacij. Nasprotno pa je predsednik Race navedel celo vrsto primerov iz prejšnjih let, ko so bili možni in učinkoviti skupni nastopi vseh slovenskih predstavnikov. V zadnjih mesecih pa je očitna težnja vodstva »Slovenske skupnosti«, da bi vneslo razdor med članice SKGZ in v njene odnose z raznimi političnimi skupinami.

Predsednik Race je prikazal pomembno delo Slovenske kulturno-gospodarske zveze in dejal, da je njeno mesto nujno potrebno tudi ob obstoječih političnih strankah. SKGZ ima kot specializirana organizacija nenadomestljivo vlogo v boju za manjšinske pravice, zato se bo tudi v bodoče odločno zavzemala za skupne nastope predstavnikov manjšine, prepričana, da bi taki skupni nastopi rodili več sadov. Posledice, ki jih povzroča slovenski manjšini njena nerešena vprašanja, so tako tragične, da je nedopustno, da bi iz tega kdorkoli gradil politični kapital, kajti — je poudaril predsednik Race — »odkar svet stoji, velja resnica, da je mogoče s skupnimi močmi nekaj doseči in da je gorje tistim, ki so razdvojeni in razdrobljeni ter ne morejo, ne znajo ali celo nočejo najti skupnega jezika vsaj v osnovnih vprašanjih.«

Strašen potres

JE PRIZADEL TURČIJO

Skoraj točno eno leto po katastrofalnem potresu v vzhodni Turčiji, kjer je zgubilo življenje daleč nad 2000 ljudi, je Turčijo ob koncu minulega tedna spet prizadel hud potres.

Tokrat so bili prizadeti obširni predeli zahodne Turčije. V številnih mestih in vaseh so se porušile hiše (po neuradnih podatkih je bilo uničenih ali težko poškodovanih 10.000 poslopij) in pokopale prebivalce pod ruševinami. Zaradi prekinjenih zvez med posameznimi kraji število žrtev še ni dokončno znano, vendar je že po dosedanjih nepopolnih podatkih zgubilo življenje blizu 100 ljudi, medtem ko število ranjenih znaša okoli 200 oseb.

IZ JUGOSLAVIJE POROČAJO:

Rekorden pridelek pšenice

V glavnih žitornih predelih Jugoslavije gre žetev proti koncu. Lepi in sončni dnevi omogočajo, da bodo delo hitro opravili. Že doslej so poželi velikanske površine ter so, čeprav je o končnih pridelkih že prezgodaj govoriti, kmetijski strokovnjaki mnenja, da bo letošnja žetev najbogatejša po zadnji vojni. To velja zlasti za pridelek pšenice, o katerem so že po prvih ugotovitvah pričarani, da bo dosegel nov rekord, saj so že dosedanje meritve pokazale, da bo še večji kakor lani, ko je bila letina rekordna.

O boljši letini, kot so jo zabeležili lani, poročajo na primer iz Vojvodine, kjer računajo, da bo znašal povprečni pridelek na vseh 370.000 ha najmanj 34,5 metrskega stola na hektar. Na doslej požetih njivah se giblje pridelek od 30 do 68 metrskih stotov na hektar. Samo kombinat „Sirmium“ v Sremski Mitrovici, ki je eden največjih pridelovalcev pšenice v Jugoslaviji, bo pridelal na 7300 ha površine povprečno 44 do 45 metrskih stotov na hektar. Najboljša posrednik pšenice pa bo verjetno bačka vas Štupar pri Somboru: skoraj vsi kmetje bodo pridelali na hektar nad 60 metrskih stotov pšenice; na 1200 ha v kooperaciji pričakujejo povprečni pridelek 55 metrskih stotov na hektar, na področju cele vasi pa bo povprečje znašalo med 52 in 55 metrskih stotov. Največji pridelek na neki parceli v Vojvodini je znašal celo 68 stotov.

Iz Skopja poročajo, da bodo pridelali letos v Makedoniji kljub škodi, ki jo je napravilo deževje, kakih 325.000 ton pšenice. To bo blizu 9 odstotkov več kakor lani, ko je bila letina rekordna; v družbenem sektorju, kjer je pridelek na hektar posebno velik, pa bo povečanje pridelka napram lanskemu letu znašalo celo 18 odstotkov.

Medtem ko bo pridelek po kvantiteti nedvomno večji od lanskega, pa kmetijski strokovnjaki Vojvodine ugotavljajo, da je kakovost pšenice tokrat slabša od lanske. Kakovost žita je najslabša v delu Srema ter okolici Pančeva in Novega Sada, kjer je bilo izredno mnogo padavin. Na področju republike Srbije pa ima pšenica 70 gramov hektolirske teže in količine pšenice takšne kvalitete ne bodo majhne. Glede kakovosti se je tudi letos najbolj obnesla ruska vrsta „bezoslaja“, s katero se lahko meri samo ita-

„Odliv možganov“ iz Evrope

Združenje za študij evropskih problemov je pred nedavnim v Turinu priredilo svoj 19. razgovor za okroglo mizo, ki je bil tokrat posvečen znanstvenemu in tehnološkemu raziskovalnemu delu kot enemu izmed evropskih problemov. Na zborovanju je prišla do izraza potreba po skupnem prizadevanju evropskih držav, da Evropa v bodoče ne bi prejemala svojega gospodarstva »iz druge roke«.

Ugotovljeno je bilo, da dajejo vse zahodno-evropske države skupaj za raziskovalno delo le eno četrtino tega, kar vloga v to namene Amerika sama. Med evropskimi državami pa prednjači daleč pred drugimi Anglija, ki k skupnim evropskim izdatkom za raziskovanje prispeva kar dve tretjini. Podatki so za veliko večino evropskih držav torej naravnost porazni in more biti spričo tega le majhna tolažba, da so stroški takega dela v Ameriki dvakrat večji in da se tam mnogo raziskovalnega dela opravi za vojaške namene. Vsekakor namreč drži, da dajeja Amerika in Anglija sedem do osemkrat toliko za tehnološki napredek kot vse ostale evropske države skupaj.

Zanimive so bile tudi ugotovitve o izkušnjah ameriških podjetij, ki imajo podružnice in laboratorije v Evropi. Pravi, da Evropi ne manjka novih idej, vendar pa pot od ideje do njenega uresničenja traja v evropskih laboratorijih dva do trikrat dalje kot v Ameriki. To je tudi eden izmed vzrokov »odliva možganov« — kakor imenujejo izseljevanje znanstvenih delavcev — iz Evrope v Ameriko.

Angleški udeleženci so na konferenci svarili pred evropskim kompleksom manjvednosti. Svojo trditve, da Evropa na tem področju lahko brez nadaljnjega uspešnega tekmuje z Ameriko, so podkrepili z ugotovitvijo, da britanska industrija v tehnologiji na mnogih področjih prekaša ameriško industrijo.

Na zborovanju so se strinjali, da je Evropi potrebno večje sodelovanje podjetij in držav pri raziskovalnem delu, ker zahteva tako delo vse večje stroške za minimalni koristni obseg raziskovalne organizacije. Italijani so dali pobudo, naj bi šibkejša podjetja ustanovljala raziskovalne centre na združenji podlagi; vendar pa bo skupno delo možno šele tedaj, ko ne bo več tovarniških tajnosti.

Medtem ko bo pridelek po kvantiteti nedvomno večji od lanskega, pa kmetijski strokovnjaki Vojvodine ugotavljajo, da je kakovost pšenice tokrat slabša od lanske. Kakovost žita je najslabša v delu Srema ter okolici Pančeva in Novega Sada, kjer je bilo izredno mnogo padavin. Na področju republike Srbije pa ima pšenica 70 gramov hektolirske teže in količine pšenice takšne kvalitete ne bodo majhne. Glede kakovosti se je tudi letos najbolj obnesla ruska vrsta „bezoslaja“, s katero se lahko meri samo ita-

70 let češkoslovaške „Tatre“

Med najstarejše motorne industrije v Evropi sodi češkoslovaška »Tatra«, katera slavi letos svoj sedemdesetletni jubilej in je hkrati poleg »Škode« tudi največje podjetje industrije motornih vozil na Češkoslovaškem. Svojo glavno tovarno ima »Tatra« v kraju Kopřivnice, poleg tega pa podružnice v raznih drugih krajih, kjer skupno zaposluje okoli 18.000 delavcev.

S svojo proizvodnjo avtomobilov »Tatra« sicer precej zaostaja za »Škodo«, vendar je

Zabeležen nov napredek

PRI GRADBENI HRANILNICI WÜSTENROT

V prvih šestih mesecih tega leta je gradbena hranilnica Wüstenrot zabeležila spet lepe uspehe. Sklenjenih je bilo namreč 13.879 novih pogodb s skupno vsoto 1 milijardo 980.425.000 šilingov. To pomeni, da se je v primerjavi s prvim polletjem lanskega leta število sklenjenih pogodb povečalo za 329 ali 2,4 odstotka, pogodbeni vsota pa je narasla za 120.358.000 šilingov oziroma 6,4 odstotka.

Največji del novih pogodb (namreč 48,7 odstotka) je odpadel na take, ki varčujejo na daljšo dobo, delež mladinskih varčevalcev je znašal 21,6 odstotka, na redne varčevalce pa je odpadlo 29,7 odstotka novih pogodb.

lijanska vrsta „libelula“. V Bački so pridelali te pšenice mnogo in tudi njena kakovost je dobra.

Spravljanje tako velikih količin žita povzroča težave seveda tudi z ozirom na potrebna skladišča. Kjer so potrebe po primerljivih prostorih najbolj pereče, so rešitev našli s tem, da je vojska stavila kmetijstvu na razpolago taka poslopja, ki jih sama trenutno ne potrebuje.

Gre za bodočnost

avstrijske podržavljene industrije

V OIG — upravni družbi podržavljenih obratov — se trenutno bavijo z daljnosežnimi načrti, ki naj bi začrtali smernice za bodoči razvoj avstrijske podržavljene industrije.

Na prvem mestu je zdaj usoda jeklarne industrije, ki obsega štiri velika podjetja: Alpine, VOEST, Böhler in Schoeller-Bleckmann. Gre za odločilno vprašanje, kakšno novo obliko naj bi našli za ta podjetja, ki so zdaj samostojna ter razvijajo medsebojno konkurenco, namesto da bi se medsebojno izpopolnjevali in svojo proizvodnjo koordinirali v skupno korist.

Prav tako pereče pa je tudi vprašanje bodoče usode premogovništva. V teku so priprave, da bi proizvodnjo precej zmanjšali, in sicer od sedanjih 5 milijonov ton na 4 milijone v letu 1968, potem na 3,5 milijona v letu 1969 in končno na 3 milijone ton leta 1970. Ker bi bilo tako zmanjšanje možno le z odpustitvijo večjega števila rudarjev, bo seveda treba pravočasno poskrbeti za ustrezne ukrepe, ki bodo rudarje zavarovali pred brezposelnostjo.

njena sedanja proizvodnja zelo raznovrstna, saj sega od strojev, motorjev in rezervnih delov mimo avtomobilov do težkih tovarnjakov. Osebnih avtomobilov izdelujejo v tovarnah »Tatre« več ali manj le zaradi prestiža in imena, vsaj gledano po merilih, ki veljajo za zahodnoevropske države. Doslej so namreč na leto izdelali le 600 do 700 osebnih avtomobilov in še od tega je prišlo na domače kupce le 50 do 60 vozil na leto, ker je vsa ostala proizvodnja šla v uvoz, predvsem v Vzhodno Nemčijo, ki letno kupi 200 teh vozil.

Zelo pomembna pa je bila že doslej proizvodnja tovarnjakov. V tej proizvodnji je tovarna z dolgoročnimi pogodbami vezana na izvoz v vzhodnoevropske dežele, kamor gre 42 odstotkov izdelanih vozil. Nadaljnjih 8 odstotkov tovarnjakov proda »Tatra« v zahodnoevropske države, tako da ostane za domači trg polovica proizvodnje, to je okoli 3000 tovarnjakov na leto.

V jubilejnem letu hoče »Tatra« uresničiti velike načrte. Medtem ko so v minulih letih znašale njene investicije okoli 600 milijonov kron ali približno 87 milijonov dolarjev, bodo z letošnjim letom začeli proizvodnjo širiti in bodo tekom petih let investirali v te namene 110 milijonov dolarjev. V načrtu je med drugim lastna livarna jekla in izdelovanje vseh delov za nove tipe 60-tonskih in 20-tonskih tovarnjakov, izdelanih po ameriških zahtevah in potrebah. S temi vozili namerava »Tatra« prodreti tudi na ameriški in zahodnoevropski trg.

POŠIROKEM SVETU

DUNAJ. — V dneh od 13. do 16. septembra bo na uradnem obisku v Avstriji predsednik francoske vlade Georges Pompidou, katerega bosta spremljala tudi zunanji minister Maurice Couve de Murville in državni sekretar v zunanjem ministristvu Andre Belfort. BEOGRAD. — Zvezni izvršni svet SFR Jugoslavije je za novega pomočnika državnega sekretarja za zunanje zadeve imenoval Miljo Vošnjaka, kateri je bil hkrati generalni konzul v Celovcu in Trstu, pozneje pa poslanik v Vzhodni Nemčiji. Za svetlovalca državnega sekretarja za zunanje zadeve pa je bil imenovan Rudi Čačinović, ki je bil v zadnji dobi član izvršnega sveta SR Slovenije.

ALŽIR. — Alžirsko vrhovno sodišče je po dolgih posvetih odločilo, da bodo mekdanega predsednika kongoske vlade Combeja izročili Kongu. Odločitev mora potrditi še alžirski predsednik Bumedien. Politične kroge na Zahodu je ta odločitev močno razburila, ker očito ne morejo pozabiti, da je Combe proti interesom lastnega ljudstva deloval za koristi nekdanjih kolonialnih sil.

LONDON. — Britanska vlada je uradno sporočila, da bo 10. septembra izvedla v Gibraltarju referendum, na katerem se bodo prebivalci te britanske kolonije lahko izrekli ali za britansko ali za špansko upravo. Svojo odločitev je britanska vlada sprejela po enem letu neuspešnih pogajanj s špansko vlado, katere zahteva suverene pravice nad Gibraltarjem. Na povabilo Londona naj bi izvedbo referenduma nadzorovali opozovalci Združenih narodov in Spanije.

QUEBECK. — Francoski predsednik de Gaulle je bil te dni na uradnem obisku v Kanadi, kjer si je ogledal svetovno razstavo v Montrealu, hkrati pa obiskal tudi tiste predele države, kjer govorijo francoski jezik. Ob tej priložnosti je de Gaulle podal nekaj izjav, ki so v kanadskih političnih krogih izzvale silno ogorčenje. Francoskemu predsedniku so kanadski politiki namreč očitali, da hoče razbiti enotnost Kanade.

SAN JUAN. — V Portoriku je bil minulo nedeljo plebiscit, na katerem so odločali o bodoči usodi tega karibskega otoka, ki ima 2,7 milijona prebivalcev. Pri glasovanju so imeli na voljo tri možnosti: sedanje razmerje z Ameriko, ki je podobno urejeno kot britanski Commonwealth; postopno integracijo v ameriško federacijo; ali pa ločitev od Amerike in popolno neodvisnost. Preležna večina volivnih upravičencev se je izrekla za ohranitev sedanje ureditve.

STOCKHOLM. — Od 3. do 8. septembra bo v Ronby na Švedskem 17. konferenca Pugwash, na kateri se bo — kakor pričakujejo — zbralo kakih 300 znanstvenikov iz 70 držav. Obravnavali bodo predvsem vprašanja Vietnama, Bliznjega vzhoda, razoročitve in mednarodnega sodelovanja.

MOSKVA. — Letošnjo Leninovo nagrado za mir so podelili predsedniku združenja svobodnih nemških sindikatov Vzhodne Nemčije dr. Herbertu Warnkeju.

BONN. — Zaradi znižanja državnih sredstev za vojaške namene je prišlo do resnih nasprotij med kanclerjem Kiesingerjem in obrambnim ministrom Schröderjem. Kiesinger je že nameraval predlagati odstopitev Schröderja, vendar so se valovi v zadnjem trenutku spet talili zgledili, da bo imel kancler Kiesinger mirno vest, ko bo prihodnji mesec v Washingtonu razpravjal o bodoči ureditvi zahodnonemške vojske.

ROMA. — Italijanska poslanica je te dni obširno razpravljala o južnolitvinskem vprašanju, o katerem je poročal predsednik vlade Moro. Razprava se je zaključila z glasovanjem o zaupnici vladi, vendar izid tega glasovanja ob zaključku lista še ni bil znan, pač pa je v političnih krogih prevladovalo mnenje, da bo večina podprla vladno politiko.

DEN HAAG. — Nizozemska je izročila bosnki vladi seznam z imeni več kot 300 nacističnih vojni zločincev, ki živijo v Zahodni Nemčiji. Nobeden izmed teh doslej še ni bil pred sodiščem, da bi se zagovarjal za svoje zločine, storjene v času nacističnega nasilja.

SOFIJA. — Od 28. julija do 10. avgusta prihodnjega leta bo v Sofiji IX. svetovni festival mladine in študentov. Vabila za sodelovanje na festivalu so poslali 2500 mladinskim in študentskim organizacijam v 110 deželah. Pričakujejo, da se bo te prireditve poleg 3500 mladincev iz Bolgarije udeležilo kakih 15.000 fanov in deklet iz tujine.

BEOGRAD. — V Beogradu bo od 24. do 30. septembra prva razstava vesoljskih ladij in vesoljske tehnike, prirejena pod naslovom „Vesolje miru“. Prihaja te najsodobnejše tehnike, ki označujejo začetek vesoljskega obdobja, sodi v okvir 18. kongresa mednarodne astronomske federacije, ki se bo pod pokroviteljstvom predsednika SFR Jugoslavije Josipa Broza Tita slovesno začel 25. septembra v Beogradu.

PARIZ. — Ob nedavni obletnici podpisa ženevskih sporazumov o Vietnamu je vodstvo francoske KP objavilo sporočilo, v katerem poudarja, da zbuja zločinska agresija Amerike v Vietnamu edelje večji gnus javnega mnenja in zaskrbljenost vseh ljudi, ki vedo, da se nadaljuje stopnjevanje vojne lahko spremeni v nov mednarodni spopad z nepredvidenimi posledicami. Francosko ljudstvo je bilo pozvano, naj si še bolj prizadeva osamiti ameriški imperializem in zagotoviti izvajanje načel ženevskih sporazumov, tako da bi se enote Amerike in njenih satelitov umaknile iz Južnega Vietnama, da bi priznali osvobodilno fronto kot pravo predstavništvo južnovietnamskega ljudstva in da bi Vietnamci lahko v miru in neodvisnosti sami reševali svoje zadeve.

ZENEVA. — Na zasedanju ekonomsko-socialnega sveta Združenih narodov je Sovjetska zveza zahtevala, da mora Izrael plačati odškodnino arabskim deželam. Generalni tajnik OZN naj bi po sovjetskem predlogu pripravil poročilo o višini škode, ki jo je povzročila nedavna vojna na Srednjem vzhodu. Sovjetski predlog je podprl tudi delegat Tanzanije, ki je poleg tega predlagal, naj ekonomsko-socialni svet ustanovi posebno komisijo strokovnjakov, katere bi pripravila poročilo o pravnih, tehničnih, gospodarskih in socialnih posledicah te vojne.

BAGDAD. — Iraki minister Abdel Hadi Al Ravi je predlagal, naj bi sedež Združenih narodov prenestil iz New Yorka v Pariz. Svoj predlog je utemeljeval s tem, da so tuje delegacije na zasedanjih OZN v Ameriki obkrožene z agenti, in voljni, v Parizu pa je za tako organizacijo ugodnejše vzdušje, saj bi — kakor je poudaril minister — delovala v sru civilizirane države.

Gospodarska kooperacija med evropskim Vzhodom in Zahodom

V eni zadnjih študij ekonomske komisije za Evropo je posvečeno vidno mesto gospodarskemu in tehničnemu sodelovanju med Vzhodno in Zahodno Evropo. V zadnjem času kupujejo vzhodnoevropske države vse pogostje kompletno opremo v Zahodni Evropi. Tako je leta 1964 Sovjetska zveza kupila v Veliki Britaniji kompletne inštalacije za proizvodnjo terilena v vrednosti 40 milijonov funtov. To je bila v letih po vojni največja kupčija, sklenjena med Vzhodom in Zahodom. Leta 1966 je Sovjetska zveza z italijansko firmo Fiat sklenila pogodbo o dobavi tovarne avtomobilov z zmogljivostjo 600.000 avtomobilov letno. Vrednost tega naročila se giblje okoli 300 milijonov dolarjev. Prav tako je Sovjetska zveza sklenila pogodbo o dobavi opreme za proizvodnjo avtomobilov tudi s francosko firmo Renault. Poljska je pri Fiatu kupila tovarno, katere letna zmogljivost je 70.000 avtomobilov, Romunija in Bolgarija pa pri Renaultu tovarno z zmogljivostjo 50.000 oz. 100.000 avtomobilov. Poleg tega so sklenjene še pomembne kupčije, ki se nanašajo na nakup kompletne opreme za proizvodnjo umetnih gnojil, plastičnih mas, sintetičnih vlaken, valjanih jeklenih izdelkov, dizlovih motorjev, celuloze in papirja, raznih živilskih izdelkov itd.

Mnogo teh kupčij je bilo sklenjenih na podlagi dolgoročnih kreditov, kar dokazuje pozitiven vpliv sprememb v prejšnji politiki kreditiranja vzhodnoevropskih držav. Z druge strani pa bo samo dejstvo, da je treba za prihodnja odplačila kreditov ustvariti ustreznna sredstva, vsekakor pripomoglo k večji odprtosti zahodnoevropskega trga za izdelke iz Vzhodne Evrope, kar bo pozitivno vplivalo na nadaljnji razvoj izmenjave med Vzhodno in Zahodno Evropo.

Ker sedanja struktura uvoza iz Vzhodne Evrope ne dovoljuje večjega porasta izmenjave, pomeni to, da jo bo treba postopoma

spremeniti. Čeprav se je v zadnjem času udeležba končnih izdelkov v vzhodnoevropskem uvozu v Zahodno Evropo povečala, to povečanje ne zadošča. Medtem ko na primer odpade na stroje približno 20 % vsega vzhodnoevropskega uvoza, obsegajo v uvozu iz Vzhodne Evrope le približno 10 %. Še vedno odpade večina vzhodnoevropskega izvoza v Zahodno Evropo (nad tri peline) na živilske izdelke, surovine in goriva. Za novo ekspanzijo medsebojne izmenjave je torej nujna, da delitev dela, ki temelji na izmenjavi med Vzhodom in Zahodom sedaj skoraj izključno na razpoložljivih naravnih virih, v čim bližji bodočnosti zamenja nova delitev dela, ki bo temeljila na specializaciji predelovalne industrije.

VLOGA DOLGOROČNIH SPORAZUMOV SE JE POVEČALA

Zanimivo je, da dobivajo v trgovinskih odnosih med vzhodnoevropskimi in zahodnoevropskimi državami vse večjo vlogo dolgoročni trgovinski sporazumi, ki zagotavljajo potrebno kontinuiteto in stabilnost trgovinske izmenjave. V minulih dveh letih so bili obnovljeni veljavni in sklenjeni novi trgovinski sporazumi, ki v glavnem veljajo za petletno razdobje in predvidevajo znatno povečanje izmenjave. V nekaterih teh sporazumih se predvideva povečan uvoz končnih izdelkov iz Vzhodne Evrope. V letu 1965 in 1966 so Francija, Švedska, Velika Britanija, Danska, Zahodna Nemčija in še nekatere zahodnoevropske države izvedle določene ukrepe liberalizacije svojega uvoza končnih izdelkov iz Vzhodne Evrope. Prav tako se tako na Vzhodu kot na Zahodu pripisuje vse večji pomen tudi tradicionalnim metodam razvijanja trgovine, kot so sejmi, razstave, poslovni stiki in podobno.

(Se nadaljuje)

Nagrade vstaje slovenskega naroda

Minulo soboto so po vsej Sloveniji slovesno obhajali dan vstaje slovenskega naroda. Na številnih prireditvah so se spominjali zgodovinskega dneva, ko se je slovensko ljudstvo uprlo tujemu nasilju ter se skupaj z ostalimi jugoslovanskimi narodi dvignilo v junaški boj za osvoboditev in lastno ureditev svoje domovine. V mnogih krajih so odkrili spomenike padlim junakom ter z vencji počastili spomin partizanskih borcev in žrtev fašizma.

Ob tej priložnosti pa so v Ljubljani podelili tudi letošnje nagrade vstaje slovenskega naroda, ki so jih tokrat prejeli Lado Ambrožič-Novljan, Karel Grabeljšek-Gaber, Karel Leskovec, Ivan Potrč in Rado Simoniti.

■ LADO AMBROŽIČ-NOVLJAN je prejel nagrado za svoje zgodovinsko delo „Legenda o štirinajsti“, v katerem je s sodobno znanstveno analizo dogajanj in odločujočih činiteljev podal podroben točen, kritičen in zelo objektivni pregled vseh težav in junaških bojov enot 14. divizije med njenim pohodom na Štajersko v januarju in februarju leta 1944. Delo je kot celota dragocen prispevek k znanstvenemu opisovanju in obdelavi zgodovine osvobodilnega boja slovenskega naroda. Obenem pa s plastičnimi in dokumentiranimi opisi resničnih dogodkov na poljuden in nevsiljiv način seznanja bralca in ga prepriča o veliki vrednosti moralnih vrlin, ki so borcem 14. divizije omogočile, da vzdržijo nadčloveške napore v neenakem boju s surovo naravo in mnogo bolj opremljenim močnejšim sovražnikom.

■ KAREL GRABELJŠEK-GABER je bil nagrajen za roman „Med strahom in dolžnostjo“, s katerim je predstavil eno od življenjsko najprepričljivejših in umetniško najpopolnejših del o narodnoosvobodilnem boju na Slovenskem. V svojem romanu prikazuje usodno dilemo kmetijstva v Dolomiti, kjer se je partizanstvu postavljalo na pot vse od belogardistov, plavogardistov, četnikov, Italijanov in Nemcev ter iskalo pri kmetu kruh in zavetje ter mu vsiljevalo tudi puško, on sam pa se je med strahom in dolžnostjo bojeval za svoj obstanek. Delo je napisano z dobrim občutkom za karakteriziranje oseb, z izrednim posluhom za njihove npravlvene preobrate, hkrati pa v lepem, sočnem jeziku, ki nadaljuje

najboljše tradicije slovenskega pripovedništva. Delo pomeni tudi za avtorja njegov doslej največji slovesni dosežek.

■ KAREL LESKOVEC je dobil nagrado za avtobiografsko delo „Križpotja“, v katerem opisuje svoj odhod v partizane ter življenje v raznih enotah. Delo ima kot neposredno pričevanje o prvih partizanih na Notranjskem veliko dokumentarno vrednost. Odlikuje ga po-

šteno, ne črno-belo prikazovanje ljudi in njihovih usod. Avtor podaja dogodke sicer kronološko, vendar z velikim smislom za izrazite življenjske položaje, ki so bili nekoč pomembni za takšno ali drugačno odločitev ljudi na tej ali oni strani, danes pa v pisateljevi interpretaciji pritegnejo bralčovo pozornost in mu dajejo intimen, vsekozi pošten vpogled v partizanstvo. Leskovčeva „Križpotja“ odlikujeta poleg vsega še preprost, neizumetničen slog in jezik, zato ima delo tudi nesporno literarne kvalitete.

■ IVAN POTRČ je nagrado prejel za zbirko novel „Onkraj zarje“, v kateri je zbral vrsto krajših pripovedi, med katerimi sodijo nekatere med najboljše avtorjeve pripovedne tekste in hkrati med najboljše v slovenskem slovstvu nasploh. Navele razodevajo tipično avtorjevo posebnost: živo, prepričljivo upodabljanje domače pokrajine in ljudi, pri tem pa tiste drobne stvari in dogodke v življenju, ki jih razkrije le resnični umetnik. Novele obravnavajo sicer različno tematiko, vendar zajema osrednji del knjige tudi takšne, ki spadajo med doslej najpristnejša pričevanja trpljenja in bojev slovenskega ljudstva na Štajerskem med zadnjo vojno.

Tedenski spored poletnih kulturnih prireditev

● BREZE:

28. 7. — Schiller: ZAROTA FIESCA V GENOVI
29. 7. — Moliere: NAMIŠLJENI BOLNIK
2. 8. — Schiller: ZAROTA FIESCA V GENOVI
3. 8. — Moliere: NAMIŠLJENI BOLNIK
4. 8. — Moliere: NAMIŠLJENI BOLNIK
5. 8. — Schiller: ZAROTA FIESCA V GENOVI
6. 8. — Moliere: NAMIŠLJENI BOLNIK

● LJUBLJANA:

28. 7. — Folklorni ansambel „TAMBU-RICA“, Amerika
29. 7. — „HOVANSCINA“, barvni film v izvedbi „Balkaj teatra“
1. 8. — Folklorni ansambel „TANEC“, Skopje
3. 8. — KONCERT CELOVŠKIH MADRIGALISTOV
4. 8. — Folklorni ansambel „LADO“, Zagreb

● SPITAL:

28. 7. — Kleist: ZLOMLJENI VRC, premiera
29. 7. — Sternheim: KASETA
31. 7. — Kleist: ZLOMLJENI VRC
1. 8. — Labiche: CELIMAR
2. 8. — Nesbroy: NEPRICAKOVANO
3. 8. — Kleist: ZLOMLJENI VRC
4. 8. — Sternheim: KASETA

Celovško mestno gledališče bo prihodnje leto dobilo novega intendanta

Skupni gledališki odbor, ki ga sestavljajo predstavniki dežele Koroske in celovške mestne občine, je prejšnji teden napravil konec dolgotrajnim razpravam in ugibanjem o novem vodstvu celovškega Mestnega gledališča. Za intendanta v sezonah 1968-69 in 1969-70 je imenoval sedanjega vodjo ansambla Porcia v Spitalu ob Dravi Herberta Wochinza, medtem ko bo v sezoni 1967-68 vodil celovško gledališče še dosednji intendant prof. Otto H. Böhm.

Odkar je gledališki odbor intendantu Böhm pred meseci sporočil, da njegove pogodbe ne bo več podaljšal, se je okoli vodstva gledališča vnela prava »vojna«. Eni so zahtevali, da mora Böhm ostati, drugi pa so naravnost tekmovali v odkrivanju »napake«, ki da jih je v minulih letih zagrešil sedanji intendant. Eni in drugi pa so morali priznati, da ima Böhm nesporne zasluge pri razvoju celovškega gledališča, kar mu je potrdil tudi gledališki odbor, ki mu je izrekel zahvalo za njegovo dosedanje dejavnost.

Novi intendant Herbert Wochinz, rojen leta 1925 v Beljaku, se je po študiju v Reinhardtovem seminarju na Dunaju uspešno udeleževal v raznih domačih in tujih gledališčih, leta 1961 pa je ustanovil ansambel Porcia v Spitalu, s katerim je dosegel mednarodno priznanje.

■ RADO SIMONITI pa je bil nagrajen za glasbeno enodejanko „Partizanka Ana“, napisano po besedilu Smiljana Samca, ki pomeni vrh in smiselno dopolnitev obsežnega skladateljevega opusa na tematično revolucije in narodnoosvobodilne borbe. Simonitijska glasbena enodejanka „Partizanka Ana“ ni modno delo, pač pa iskrena skladateljeva izpoved z izrazitim poudarkom na melodični liniji, logično nadaljevanje vsega tistega, kar je kot najboljše doslej ustvaril. Hkrati pa je poleg M. Logarjevega scenskega dela „Enainštirideseto“ Simonitijska enodejanka edino

jugoslovansko glasbeno-scensko delo s partizansko motiviko, ki je doživelo živahen odmev že ob prvem snemanju za radio in televizijo.

KULTURNE DROBTINE

● Zvezni prezident Franz Jonas je v sredo v navzočnosti številnih častnih gostov slovesno odprl letošnje slavnostne igre v Salzburgu, ki bodo tudi tokrat obsegale bogat spored opernih predstav in drugih kulturnoumestniških prireditev. Prejšnji teden pa je zvezni prezident otvoril tudi slavnostne igre v Bregenzu.

● V Zagrebu se ta teden odvijata folklorna revija, na kateri amaterske in poklicne folklorne skupine iz vseh predelov Jugoslavije predstavljajo bogastvo in raznolikost izvirnih ljudskih plesov, pesmi, običajev in umetnosti. Poleg skupin iz Jugoslavije sodelujejo še folklorni ansambli iz Avstrije, Bolgarije, Češkoslovaške, Italije, Madžarske in Poljske.

● Arena v Veroni je v teh tednih prizorišče 45. operne sezone, ki ob sodelovanju najboljših italijanskih solistov obsega med drugim uprizoritev Verdijeve opere „Mož usoda“, Mascagnijeve opere „Cavalleria rusticana“ in Giordanove opere „Andre Chenier“. Posebno doživetje za obiskovalce teh prireditev pa so letos nedvomno nastopi ruskega državnega baleta iz Kijeva.

● V Sorci pod Ratitovcem, rojstni vasi slovenskega slikarja Ivana Groharja, je bila minulo nedeljo velika slavnost, s katero so se spomnili 100-letnice rojstva tega velikega predstavnika slovenskega impresionizma.

● Minulo soboto je v ameriškem mestu Flat Rock v starosti 89 let umrl Carl Sandburg, eden največjih pesnikov moderne Amerike. Bil je pesnik, pisatelj, časnika in zgodovinar ter si je pridobil ugled v Ameriki in v tujini. Med njegova dela spada tudi monumentalna biografija Abrahama Lincolna.

● V Dubrovniku je trenutno v teku tradicionalni mednarodni seminar „Univerza danes“, na katerem letos sodeluje kakih 180 predstavnikov univerz iz 95 dežel. Tokrat obravnavajo na tem seminarju dve temi: „Univerza in gospodarstvo“ ter „Učni kader in sodobne naloge univerze“.

Filmski festival v Moskvi

Prejšnji teden se je v Moskvi s podelitvijo nagrad zaključil V. mednarodni filmski festival, na katerem so sodelovali filmski proizvajalci iz skoraj 70 dežel. Predvajali so 80 filmov, od tega 33 v konkurenci, poleg tega pa so se v Moskvi hkrati odvijali še festival otroškega in mladinskega filma, festival kratkega in dokumentarnega filma ter retrospektiva pod naslovom »Petdeset let sovjetskega filma«, kajti celotna prireditev je bila vključena v letošnje proslave ob 50-letnici oktobrske revolucije.

Prireditelji letošnjega festivala so imeli pred očmi tri cilje: prikazati kritiki in javnosti najvišje dosežke filmske ustvarjalnosti v zadnjem letu; spričo 50-letnice oktobrske revolucije prikazati filmske dosežke socialističnih dežel; končno pa seznaniti širšo javnost s filmskimi prizadevanji tistih dežel, ki se s to umetnostjo šele spoznavajo oziroma delajo prve korake v filmskem svetu. Posebej v ta namen so organizatorji razpisali tudi dve dodatni nagradi za filme kinematografij v razvoju.

Veliko nagrado za umetniški film je žirija priznala skupno sovjetskemu filmu »Novinar« in madžarskemu filmu »Oče«, medtem ko je srebrno nagrado prejel jugoslovanski film »Varovane«. Poleg teh pa so bili deležni posebnega priznanja kritike tudi češkoslovaški film »Romanca za kornet«, bolgarski film »Odklon« in film Freda Zinemanna »Človek za vse čase«. Sploh so bili kritiki nekoliko drugačnega mnenja kot člani žirije oziroma organizatorji festivala, katerim so očitali, da so bili pri izbiri premalo kritični. Kljub temu pa so morali priznati, da je bil festival lep uspeh.

samoupravljanju utemeljeno in čvrsto povezano družbo.

Taka ideja in praksa v dosedanjih pogojih zaradi objektivnih okoliščin ni mogla biti vedno v središču pozornosti, ne dovolj obdelana, ni mogla dovolj zajeti naših umskih in ustvarjalnih sposobnosti. V ospredju je bila namreč druga družbena težnja — deetalizacija, v zvezi s tem tudi decentralizacija, ki je bila sicer sama po sebi skozinskoz progresivna, bi se pa sprevrgla v svoje nasprotje, če bi jo absolutizirali. Naš cilj ni decentralizacija za vsako ceno in kot izraz vsega. Naš cilj je moderno organizirana socialistična družba. V borbi zoper preživeli in nepotrebnosti etatizem se neprestano stihijno (naključno, nenačrtno — op. ured.) porajajo težnje po parcializaciji, decentraliziranem etatizmu, ki dobiva potem predvsem v občinah svojo zaslombo. Ker se takim nepravilnim težnjam ne postavljajo ovire, se pojavi včasih občutek, da je komunalni sistem v krizi. Ta teza je zelo nevarna. Ne drži namreč, da je komunalni sistem v krizi; v krizi je stihijna kooperacija prevelike decentralizacije, v krizi je občinski etatizem.

Bolj objektivno kot subjektivno se kopičijo danes ob teh vprašanjih nekatere ovire. Nastaja konflikt med objektivnimi zakoni družbe, ki narekujejo nekatere integracijske procese, in nekaterimi stihijno porajenimi ali pa ob deetalizaciji poenostavljenimi pojmi, da gre predvsem za oblikovanje komunalnega sistema, ki pozna samo čimvečjo samostojnost, ne pa tok tudi iz baze proti centru.

Treba bo mnoge stvari praktično organi-

zacijsko, zakonodajno in operativno znova proučiti in če se sporazumemo, te načelne poglede potem tudi postopoma uresničevati.

Zdi se, da se v naši družbi še zmerom bje politični boj, ki je usmerjen bodisi zoper konservativistične pozicije, bodisi celo zoper nekatere antisocialistične pozicije v naši družbi, ki se stihijno pojavljajo in na katere, spričo raznih mednarodnih zapletov, še zmeraj računajo nekatere sile v tujini. Ob vsem tem se poraja vprašanje, ali je politični boj samo vprašanje političnih organizacij, ali naj samo le-te, predvsem Zveza komunistov in Socialistična zveza, nosijo njegovo težo? Ali niso dolžne biti tudi intencije oblastnih organov in uprave še zmerom politične? Tudi uprava in oblastni organi bi morali imeti revolucionarni refleks, posluš in občutek za odgovornost do družbenega dogajanja. Ali smo že tako daleč, ali smo že toliko presegli razredna in družbena nasprotja, da bi lahko čoln naše oblasti plul v mirne, apolitične vode, v nekakšen upravni superobjektivizem, ali pa je vendar treba upoštevati še nekatere politične konfrontacije in spopade ter računati tudi na terenu upravnega delovanja s temi dejstvi?

Odgovor na to vprašanje je jasen. Nismo najbrž še tako daleč, da bi se lahko tudi oblast odrekla političnemu boju, čeprav jo stihija mnogokrat potiska na preveč »objektivistične« pozicije. Gre za vprašanje, ali je treba bolj politizirati delovanje oblasti, delovanje državne uprave in »odvzeti« Zvezi komunistov in Socialistični zvezi del teže v neposrednih spopadih za napredek.

(Dalje prihodnjič)

PERSPEKTIVA ZA RAZVOJ SR SLOVENIJE:

Moderno organizirana nacionalna in politična slovenska skupnost v okviru Jugoslavije

Predsednik Izvršnega sveta SR Slovenije Stane Kavčič je pred nedavnim na sestanku s predsedniki občinskih skupščin iz vse Slovenije govoril o osnovnih vprašanjih gospodarsko-političnega razvoja SR Slovenije. Pri tem je dejal, da se nahaja Slovenija v obdobju, ko je treba prediskutirati nekatere vprašanja in rešitve za prihodnost v luči sodobnih spoznanj. V svojem govoru je zavzel stališče do raznih politično-ideoloških ter gospodarskih vidikov, ki jih bo treba upoštevati pri nadaljnjem razvoju Slovenije. Glavne misli iz njegovih izjav objavljamo tudi v našem listu.

Nahajamo se verjetno v obdobju formiranja novih političnih in gospodarskih konceptov. Mnogo tega je že danega in iz tega moramo izhajati. Srečujemo se in se bomo verjetno še srečovali z nekaterimi stvarmi, ki nam jih vsiljuje današnji objektivni družbeni položaj. K vsemu temu pa bomo morali dati tudi mi sami svoj prispevek.

Načelni, politično-ideološki vidiki se pojavljajo predvsem na relaciji izvršni svet — občine, na relaciji republika in druge samoupravne organizacije. Prvo vprašanje zadeva odnose med izvršnim svetom in republiško skupščino ter občinskimi skupščinami. O tem bi morali verjetno zavzeti isto stališče, za katerega se bomo lahko odločili po razrešitvi naslednje dileme: ali naj v naših konceptih in v naši bodoči politični perspektivi prevladujejo značilnosti moderno organizirane nacionalne skupnosti z vsemi njenimi atributi, ali pa naj prevladujejo elementi družbene skupnosti, ki vsebuje zlasti prvine nekakšne federacije komun.

Odgovor na to vprašanje, ki je lahko tak ali drugačen, narekuje popolnoma drugač-

ne praktično operativne ukrepe, drugačno materialno razdelitev itd. Izvršni svet je čvrsto na stališču, da je naša perspektiva predvsem v moderno organizirani nacionalni in politični skupnosti SR Slovenije v okviru Jugoslavije. To pomeni, da se morajo osnovni koncepti, regulativi in rešitve osnovati ob združenem naporu in sodelovanju vseh progresivnih sil in faktorjev, ki v republiki obstojajo in ki k temu lahko kaj prispevajo. Snovali se morajo na skupnih izhodiščih in ob istih ciljih. To pa ima svojo logiko pri delitvi sredstev, pri urejanju mnogih področij javnega življenja. Skupno dogovorjene naloge bi morale postati najpomembnejši vidik demokratičnega, samoupravljalnega reševanja najpomembnejših skupnih vprašanj.

Če bi prevladala druga koncepcija, potem bi postala republika bolj ali manj mesto za licitacije, za medsebojne pogodbe in deloma lahko tudi servis za izvajanje najrazličnejših nalog, ki bi se skozi perspektivo federacije komun vsakodnevno pojavljale. Naši napori morajo biti usmerjeni k temu, da izoblikujemo moderno organizirano, na

Gradiščanski Hrvati

žalujejo za Franjom Meršičem

Na Gradiščanskem je na posledicah požarov, ki jih je utrpel pri prometni nesreči, umrl zaslužni hrvatski šolnik, rodoljub in narodni delavec direktor Franjo Meršič. Rojen leta 1901 v Frakanavi je po osnovni šoli študiral na gimnaziji, nato pa je absolvirал učiteljski seminar. Nadalje, polnih 42 let, je deloval kot nadučitelj v Cogrštofu, kjer je kot narodni hrvatski učitelj vtisnil pečat svojega plemenitega značaja v srca mnogim generacijam.

Pokojni direktor pa se ni omejeval samo na svoj učiteljski poklic, kateremu je posvečal svoje bogate sposobnosti, temveč njegova dejavnost je bila vseskozi široka. Marljivo se je bavil s šoli odrasle mladine ter se prizadeval tudi s tem, da je prostovoljno poučeval odrasle, kar naj bi koristilo tudi boljšemu gospodarskemu razvoju pokrajine. Kot sindikalist in predsednik skupine učiteljev na dvojezičnih šolah je dosegel osebnostno priznanje za te učitelje za njihovo trudapolno delo. Za svoje velike zasluge je dobil več priznanj in pohval od ministrstva za prosveto in gradiščanske deželne vlade.

Posebno pri srcu mu je bil hrvatski tisk na Gradiščanskem. Bil je predsednik Hrvatskega tiskarskega društva. Temu je posvetil veliko svojega prostega časa, svoje obširno znanje in izkušnje. Društvo ni samo učilo svoje umstvene sposobnosti, temveč dajal mu je gnotna sredstva tudi iz lastnega, če je bilo potrebno. Njegova zasluga je, da so tiskanje Hrvatskih novic in koledarja prenesli v Železno, kjer tiskajo tudi marsikaj drugega za hrvatske bralce na Gradiščanskem. Letos je tisk že pripravljen Koledar gradiščanskih Hrvatov za prihodnje leto.

Gradiščanski Hrvati svojega zasluznega sina ne bodo pozabili.

Slovenji Plajberk

Na našem ozemlju je gotovo dovolj hribovitih krajev, ki imajo svoje posebne probleme in težave, da bi ubrali korak s splošnim razvojem. Vendar pa so ti problemi še posebno težki v naši občini, ki je bila do nedavnih časov skoraj povsem odrezana od ostalega sveta. Zato se niti ne čudimo, da mladina nima pravega veselja do življenja v takem kraju ter odhaja za delom in kruhom v tujino.

Nevarnosti takega odseljevanja se zaveda tudi občinski odbor, ki se je zato lotil širokega načrta za izgradnjo prometnih zvez, zavedajoč se, da je za razvoj naših hribovitih krajev velikega pomena zlasti cestna povezava. Ze lani smo popravili oziroma razširili občinsko cesto od Dušnjaka do Serajnika in Ponda ter od Dušnjaka do Ovreta v Plajberku. O potrebi po nadaljnjem izboljšanju občinskih cest in potov pa je občinski odbor razpravljati tudi na svoji zadnji seji, kjer je sklenil, da bodo letos razširili cesto od Ovreta do Križnika ter izvedli nekatera popravila v Podnu. Prav tako je občinski odbor odobril 5000 šilingov občinskega prispevka za ureditev strmih potov k posameznim kmetijam v Brodeh, medtem ko je 70.000 šilingov določil za popravilo streh na občinski hiši in šoli v Slovenjem Plajberku.

Skupno imamo pri nas kakih osem kilometrov občinskih cest. Od tega smo doslej razširili 3,5 km, katerim se bo letos pridružilo še 1,5 km, tako da bomo imeli že več kot polovico občinskih prometnih zvez uredjenih za sodobni promet. Upamo, da bo občinski odbor tudi v bodoče kazal takšno zavzetost za ta problem in zlasti v zimskih mesecih skrbel za pluzenje cest, kajti urejene prometne zveze niso važne le zaradi tega, da bi zaustavili odseljevanje mladine, marveč predstavljajo enega izmed glavnih pogojev tudi za uspešen razvoj tujskega prometa. Ravno zaradi tega pa pričakujemo in želimo, da bi končno enkrat poskrbeli za ustrezno ureditev tudi na deželni cesti od Sapotnice, katera v sedanjem stanju še vedno močno ovira brezhibno povezavo naših krajev z ostalim svetom. —

Dober zgled občine Žrelec

Kakor smo poročali že v zadnji številki našega lista, je bival Otto Habsburg na večdnevem obisku v Avstriji. Ta njegov obisk je spričo dogodkov, ki so se odvijali v nekaterih občinah Vzhodne Tirolske, povzročil v avstrijski javnosti veliko zaskrbljenosti in ogorčenja.

Obisk Otta Habsburga je tokrat veljal predvsem takim občinam, ki so ga leta 1934 po zlomu demokracije v Avstriji imenovala za častnega občana. Očitno je računali s tem, da je prebivalstvo teh občin še danes posebno „zvesto“ potomcu zadnjega avstrijskega cesarja. Dogodki na Vzhodnem Tirolskem so to deloma tudi potrdili, saj je bil Otto Habsburg v nekaterih krajih deležen sprejema, kot bi šlo za državnega poglavarja.

Toliko bolj je treba ceniti ravnanje koroške občine Žrelec. Leta 1934 je sicer tudi ta občina imenovala Otta Habsburga za svojega častnega občana, toda sedanji občinski odbor se je odločno distanciral od tozadevnega sklepa nekdanjih od zgoraj postavljenih zastopnikov občine: s soglasnim sklepom je namreč razveljavil takratno imenovanje in Otta Habsburgu formalno odvzel naslov častnega občana.

Svojo odločitev je občinski odbor v Žrelec objavil v posebnem razglasu, ki sta ga med drugimi podpisala tudi socialistični deželni poslanec Josef Guittenbrunner in ÖVP-jevski zvezni svetnik „grof“ dr. Leopold Goess.

S tem nedvoumnim dejanjem je občina Žrelec vsekakor dala dober zgled in bi bilo samo želeli, da bi tako odločnost izpričali tudi v drugih občinah in krajih naše države. Dejstvo je, da pretežna večina avstrijskega ljudstva ne glede na politično prepričanje dosledno odklanja in obsoja vsak poskus, ki bi ogrožal privrženost in zvestobo do sedanje ureditve domovine — demokratične republike Avstrije.

Vzpenjača na Peco

Tujsko-prometno gibanje je letos v pliberški okolici in v Pliberku samem še zelo skromno. Podjetni ljudje so v mestu in okolici pripravili v zadnjih letih precej možnosti za letovanje tujih turistov. Prav posebno v tihih višinskih krajih bi si gostje lahko privoščili prijetne počitnice, kjer bi res našli oddih, mir in okrepčilo na sprehodih po senčnatih gozdovih in zelenih tratah. Toda obisk je manjši, kakor je bil prejšnja leta.

Upajo in pričakujejo, da se bo z ureditvijo nadaljnjih možnosti dostopa na starodavno sivo Peco tujski promet bolj razvil tudi v tem kraju južne Koroške. Na Peco sicer že vodi cesta, ki je sposobna za vse vrste vozil, toda težave so pozimi, ko je vedno treba trebiti sneg, kar je združeno z nerentabilnimi stroški. Zato so sklenili zgraditi vzpenjačo na Peco. Pobudnik za to veliko akcijo je živinozdravnik dr. Walter Mory. Skupno s poslovdjem pliberške rafajznovke Friedrichom Oschmützem vodita posle družbe za vzpenjačo na Peco, predsednik nadzornega sveta pa je šolski ravnatelj Valentin Vauti.

V razmeroma kratkem času — z delom so pričeli šele letos marca — so gradbena dela uspela tako daleč, da bodo mogli napraviti v drugi polovici avgusta izročiti svojemu namenu. Vzpenjača bo imela v eni etapi 1042 metrov višinske razlike, kar pomeni, kakor pravijo, evropski rekord. Vzpenjača bo pozimi in poleti lahko prevozila 187 oseb na uro. Dolinska postaja vzpenjače bo pri penzionu »Petzenkönig« ter bo vožnja trajala do 1700 metrov nadmorske višine do postaje v bližini gostišča »Siebenhütten« okoli 17,9 do 22,3 minute.

Gradbeni stroški za vzpenjačo znašajo okroglo 4 milijone šilingov. Denar se staka v udeležbo zasebnih udeležencev — 1,2 milijona šilingov, z udeležbo občin Bistrice, Pliberk in Dobrla vas s kapitalom 1,4 milijona šilingov ter gradbenimi prispevki v znesku 350.000 šilingov. Za ostali znesek 2,4 milijona šilingov so proti zastavitvi naprave najeli posojilo. K obrestim za to posojilo prispeva dežela 5 odstotkov.

Peca, mikavna zaradi čarobnega planinskega sveta, čudovitega raz-

Nova gradbena faza

pri elektrani na Bistrici

Gradbena dela pri dravski elektrani ODK na Bistrici v Rožu so doslej razširili na 3,5 km, katerim se bo letos pridružilo še 1,5 km, tako da bomo imeli že več kot polovico občinskih prometnih zvez uredjenih za sodobni promet. Upamo, da bo občinski odbor tudi v bodoče kazal takšno zavzetost za ta problem in zlasti v zimskih mesecih skrbel za pluzenje cest, kajti urejene prometne zveze niso važne le zaradi tega, da bi zaustavili odseljevanje mladine, marveč predstavljajo enega izmed glavnih pogojev tudi za uspešen razvoj tujskega prometa. Ravno zaradi tega pa pričakujemo in želimo, da bi končno enkrat poskrbeli za ustrezno ureditev tudi na deželni cesti od Sapotnice, katera v sedanjem stanju še vedno močno ovira brezhibno povezavo naših krajev z ostalim svetom. —

KOLENDAR

Petek, 28. julij: Viktor
Sobota, 29. julij: Marta
Nedelja, 30. julij: Abdon
Ponedeljek, 31. julij: Ignacij
Torek, 1. avgust: Voz sv. Petra
Sreda, 2. avgust: Porcijunkula
Četrtek, 3. avgust: Lidija

Zvezni prezident

bo odprl celovski velesejem

Zvezni prezident dr. Franz Jonas bo v četrtek 10. avgusta 1967 ob 10. uri odprl 16. avstrijski lesni sejem — celovski velesejem. Kot najvišji državni predstavnik bo tokrat prvič odprl sejensko prireditve v Celovcu. Po otvoritveni slavnosti si bo zvezni prezident ogledal razstavo.

Hudo neurje je 20. julija povzročilo na sejenskem prostoru precejšnjo škodo. Strela je udarila v novo leseno halo ter jo poškodovala, vendar so nastalo škodo v kratkem času spet popravili.

Poslovodja sejemske obratne družbe dr. Josef Kleindienst ima ta teden tiskovne konference v Vidmu, Ljubljani, Mariboru, Grazu, na Dunaju in Salzburgu, da novinarje sosednih dežel informira o letošnjem celovškem velesejmu.

gleda ter idealnega zimskega smučarskega športa, bo torej vsak letni čas udobno dostopna za vsakogar. Počakajmo torej, kako se bo s to pridobitvijo razvijal tujski promet v spodnji Podjuni — nekateri so optimisti, drugi pa pesimisti...

Preteklo nedeljo je bilo na Peci pri »Sedmih utah« veliko srečanje domačih in tujih izletnikov. Prazno-

Prijetno je na sončnem jugu

Skupina koroških slovenskih otrok, ki od 19. julija uživajo letovanje v Savudriji na Jadranu, se počuti odlično. To pričajo drobna pisanja, navadno na razglednicah, ki jih včasih pišejo. Dobro nam gre, tako pišejo, zdravi smo in veseli ter

hvaležni vsem, ki so nam omogočili tako prijetne počitnice. Več pisati pa tudi ne ulegnejo, ker čas jim je izpolnjen z vsem živim in zanimivim. Dobro spanje, prvovrstna prehrana, kopanje, igre, šport in kratki izleti so na dnevnem redu in še mnogo, mnogo drugega. Razen tega sklepajo prijateljske vezi z drugimi slovenskimi otroci, ki bodo ostale verjetno trajne.

Ko pridejo spet domov, saj prijetno hitro mine, pa bodo vsem, ki jih bodo hoteli poslušati, na dolgo in široko pripovedovali o vseh čudovitih lepih doživetjih.

TO IN ONO

OD SMOHORA DO LABOTA

TINJE. Prošt Lenart Trabesinger je obhajal svoj 45. letni duhovniški jubilej. Slavnosti se je udeležila množica ljudi ter čestitala jubilantu. Šolski otroci so peli, slavnostno pridigo pa je imel župnik Ludovik Mairitsch iz Grabštanja. Prošt Trabesinger se je za lepo pozornost zahvalil, predvsem tridesetim družicam, ki so od 61-ih, ki so sodelovale na primiciji, bile pri slavnosti tudi navzoče, nadalje obema navzočima duhovnikoma ter dvornemu svetniku dr. Tischlerju.

BAČE. V Baškem jezeru je smrt dohitela 77-letno letoviščarko Elizabeto Braun z Dunaja. Proti večeru se je še enkrat šla kopat, toda kakih 10 m oddaljena od obrežja je zdrknila pod vodno gladino. Očividci so jo sicer kmalu spravili iz vode, toda bila je že mrtva. Zdravnik je kot vzrok smrti ugotovil srčno kap.

VELIKOVEC. Hudo neurje je v petek zvečer divjalo v Velikovecu in okoliških občinah. Debela toča je v mestu skoraj pri vsaki hiši razbila okenske šipe. Kulture v sadnih in zelenjadnih vrtovih so bile večidel uničene, Velika škoda je nastala tudi v občinah Važenberk, Vovbre in St. Peter na Vašinjah.

Nova občinska uradna hiša v Selah

V nedeljo 6. avgusta 1967 s pričetkom ob 10.30 uri bo v Selah Cerkev pomembna slavnost. Svoje-mu namenu bodo izročili novo zgradbo: občinsko uradno hišo in prostore prostovoljne požarne brambе. Za slavnost so pripravili bogat in pester spored. Na prostem bo koncert boroveljske godbe »Stahlklang«, pela in recitirala bo šolska mladina, zapela pa bosta tudi oba pevka zbora iz Sel. Župan Herman Velik bo spregovoril pozdravne in zahvalne besede, slavnostni govor pa bo imel deželni glavar Hans Sima. Na dnevnem redu je seve tudi cerkevna blagoslovitev nove hiše. Ker je slavnost v priredbi občine in prostovoljne požarne brambе, bodo spregovorili tudi zastopniki več požarnih bramb. Ob tej priložnosti bodo podelili tudi odlikovanja in značke za gasilske storitve odseka Rož.

Občina in požarna bramba vabita k udeležbi!

URADNE URE

Zavod za starostno zavarovanje delavcev bo imel avgusta svoje uradne ure:

1. 8. Smohor, uradna postopje
2. 8. Breza, Olsastraže 256
3. 8. St. Vid ob Glini, Friesacher Straže 1
4. 8. Spittal ob Dravi, Lutherstraße 4
5. 8. Beljak, Kaiser-Josef-Platz 1
6. 8. Wollsegg, Weyerplatz

Uradne ure povsod od osmih do dvanajstih dop.

Nova odkritja o naši Zemlji

Kakor vse kaže, so nova proučevanja in meritve, nove teorije, zlasti pa še podatki, ki so jih poslali na Zemljo geofizični sateliti, tradicionalna spoznanja o našem planetu postavili na glavo. Geologi že rišejo novo podobo Zemlje, ki pa je precej drugačna od tiste, ki je veljala za edino zveličavno za kdo ve koliko rodov. Naravnost revolucionarne so teorije, ki sta jih postavila nemški znanstvenik Pascual Jordan in njegov ameriški kolega Charles H. Hapgood. Oglejmo si nekaj teh za dosedanja mnenja nedvomno zelo „nenavadnih“ ugotovitev.

Doslej je veljalo, da se je Zemlja počasi ohlajevala in trdila, se premikala okrog osrednjega jedra — Sonca — in to skupaj z drugimi drobci, ki so bili nekoč prav tako žareči, pa so se potem postopoma ohladili (namreč drugi planeti); v sto in sto milijonih let se je razbežljivi drobci ohladil in zato tudi skrčil. To je — po dosedanjem mnenju — vzrok nagubane površine našega planeta in gorskih verig.

Danes pa Jordan popolnoma drugače razlaga: Zemlja se ni skrčila, pač pa se počasi a vztrajno širi in veča, in sicer zato, ker privlačna sila ni stalna, temveč počasi slabi. Jordanovo teorijo o širjenju in večanju Zemlje podpirajo podatki, ki so jih znanstveniki dobili s sondiranjem velikih razpok na dnu oceanov. Ob teh razpokah pod morjem so zabeležili tudi večjo potresno aktivnost in višjo temperaturo. Te ugotovitve naj bi podprle hipotezo, da se razpoke večajo, kar pomeni, da se veča tudi Zemlja.

Po tej Jordanovi domnevi so gorske verige nastale pravzaprav zato, ker se sferična površina skuša zravnavati. Znanstvenik meni, da so verige nastale podobno kot gube na hrbtu ro-

ke: ko je pest stisnjena, teh gub ni, če pa pest odpremo, je hrbet roke takoj poln gub. Podobno pojasnjuje tudi medsebojno odmikanje kopenskih mas. Ze preteklo stoletje je Wegener ugotovil (čeprav je izhajal iz povsem drugačnih domnev), da se profili nekaterih kontinentov ujemajo oziroma dopolnjujejo. Ob pogledu na zemljevid res vidimo, da bi na primer Južno Ameriko lahko kar »dopolnili« z Afriko ali obratno. Pa tudi podobna sestava skalovja in precej podobne živalske vrste na teh dveh oddaljenih celinah podpirajo Jordanovo hipotezo, ki ima danes že precej pristašev.

Morda še bolj »revolucionarna« pa je domneva, ki jo zastopa ameriški znanstvenik Hapgood. Vsi vemo za ledeno dobo, ko je ledena skorja pokrivala skoraj polovico zemeljske oble. Sledi nekdanjih ledenikov najdemo v Severni Ameriki celo do Floride, v Afriki tudi v Kongu, prav tako pa na indijskem polotoku. Te sledi so očitne in neizpodbitne, zato jih tudi Hapgood ne zanika. Toda njihov nastanek pojasnjuje povsem drugače, kot so učili doslej. Znanstvenik namreč trdi, da niso bili ledeniki tisti, ki so se razširili po zemeljski obli in potem spet umaknili, marveč se je premaknila zemljiska skorja ter »ponesla« proti tečaju tropska področja in obratno.

Geologi se strinjajo, da je ohlajena in trdna zemljiska skorja v razmerju z vso maso Zemlje izredno tanka, pod skorjo pa naj bi bila plast napol tekoče snovi — astenosfera, ki je prožna in porozna. Po njej bi zemljiska skorja lahko drsela bolj ali manj počasi in v smer, v katero pač delujejo sile, ki jih po mnenju Hapgooda povzročata nesimetrični ledeni kapi okrog obeh tečajev. Če pogledamo na zemljevid Antarktike, res vidimo, da se središče ledenega kontinenta nikakor ne ujema z južnim tečajem, se pravi s točko, v kateri bi skozi Zemljo šla zemljiska os. Ti dve točki sta si razmeroma celo precej oddaljeni.

Na podlagi teh ugotovitev Hapgood meni, da prav ta ledena masa, ki ni razporejena pravilno okrog zemeljske osi, ob vrtenju Zemlje povzroča centrifugalno silo, ki skuša središče kontinenta vedno bolj oddaljiti od središča rotacije. Zemlja je torej podobna vrtački, ki je nekje bolj obtežena in se že zaradi tega ne bi mogla vrteti pravilno in v ravnovesju. Sila, ki nastaja ob nesimetričnem vrtenju, pa rine zemljisko skorjo po porozni podlagi v smer, kjer bi spet lahko prišlo do ravnovesja.

Hapgood torej trdi, da se ledene gmote premikajo in da se na eni strani že obstoječi ledeniki tope, medtem ko se na drugi strani stvarjajo novi. Tako prihaja do novih neravnovesij in seveda spet do novih premikov. Če se kako polarno področje začne približevati ekvatorju, kjer je zemljiski radij večji, se ledena ploskev širi in plosča, ker ni dovolj konkavna. Nasprotno pa se ploskev, ki se premika od ekvatorja proti enemu izmed tečajev, skuša nagubati, ker je preveč konkavna. In v tej ugotovitvi je po mnenju ameriškega znanstve-

nika tudi razlaga za gorske verige in velike razpoke pod morjem.

Svojo hipotezo podpira Hapgood tudi z dejstvom, da so pod ledeniki celo tam, kjer ne bi mogli nikdar živeti, našli ostanke stotisočev mamutov. V želodcih teh živali so našli ostanke neprebavljene hrane. Šlo je za rastline zmerno toplih in toplih predelov, ki jih danes ni več najti v južnih delih Sibirije, kjer pa so odkrili ravno največ ostankov mamutov.

Po Hapgoodovi hipotezi je odpiranje razpok v zemljiski skorji in nastajanje gorskih verig spremljalo tudi vulkansko delovanje. Goste plasti ognjeniškega pepela in še gostejši oblaki pare nad ognjeniki so preprečili dostop sončnih žarkov in tako povzročili hude skoraj hipne spremembe podnebja z deževji, ledenimi vetrovi in sneženjem, še preden so se področja, kjer so prebivali mamuti, premaknila toliko proti tečaju, da bi bilo pričakovati tolikšno spremembo klime. Te nenadne spremembe podnebja so presenetile živali, jih ubile v močvirjih, v katero so se spremenile pokrajine, kjer so živeli, jih potem pokrile s snežno odejo, ki pa se je spet, ko se je tisti del zemeljske skorje pomaknil dovolj proti tečaju, spremenila v ledeno gmoto.

Čeprav ima Hapgoodova hipoteza, kot pač vsaka hipoteza, veliko nasprotnikov, je treba priznati, da je našla še dokaj logične odgovore na vprašanja, ki jih tradicionalne teorije niso mogle rešiti.

Ugotovili so, da je južni tečaj za kakih 30 metrov bolj sploščen od severnega; to bi se ujemalo s Hapgoodovimi računi, po katerih bi bil lok zaradi ogromne ledene gmote na Antarktiki bolj ukrivljen.

Novejše raziskovalne ekspedicije so okrog južnega tečaja odkrile v ledeni skorji več sto vekov stare ostanke tropskih in subtropskih rastlin; to naj bi podpiralo hipotezo, da je bil nekoč ta del zemeljske skorje na drugi geografski širini, se pravi bliže ekvatorju.

Posnetki z umetnih satelitov so pokazali, da je zemljiska skorja, za katero so dolgo časa menili, da je pravilna krogla, v resnici nagubana »hruška«; po Hapgoodovem mnenju so te gube nastale zaradi jarkov, ki so jih po zemljiski skorji brazdali s svojo težo ledeniki, ki so potem izginili, ko so prišli na drugo geografsko širino.

Zanimive zgodbe o bolhah

O bolhah vemo, da so vsiljivi mučitelji živali, ptic in človeka, šampioni v skokih in dviganju teže. Manj pa je znano, da je bolhe možno uspešno dresirati. V starih knjigah lahko preberemo različne zanimive članke o bolhah.

Neka spoštovana dama je imela bolho, ki je bila privezana k srebrnem topu velikosti polovice nohta, katerega teža je bila 80-krat večja od bolhine teže. Dama je nosila bolho-vojaka v z žame-
tom obloženi škatalci. V srebrni topič so dajali malo smod-

nika in bolha je sprožila. Strel bolhe ni niti prestrašil.

Anglež Marke je imel bolho na zlati verižici, ki je bila za palec dolga in je tehtala šestnajstinko grama. Bolha je brez naprežanja vlačila verižico za seboj. Neki drug Anglež pa je izrezal iz slonove kosti majhno kočijo, ki jo je lahko vlekla bolha.

V 15. stoletju so v Parizu in v mnogih drugih mestih Francije kazali dresirane bolhe. Baron Wahlkenner (umrl je 1452. leta) je pripovedoval o štirih bolhah, ki so na ste-kleni plošči, stoječ na zad-

njih nogah, delale vojaške vaje. Dve drugi sta bili vpreženi v majhen zlat voziček s štirimi kolesi; bolha-kočijaž ju je poganjala s paličico mesto biča. Naslednji par bolh pa je prevažal majhen topič. Če so se bolhe naveličale voziti voziček ali topič in so se ustavile, je njihov vzgojitelj samo pomahal z gorečim ognjem in bolhe so takoj ubogale.

Ta skupina bolh je v približno dveh in pol letih zaslužila svojemu gospodarju velikanski dohodek.

terjala temeljite spremembe procesa. Samo po sebi je bilo umevno, da bo treba opustiti sistem manjših prostorov za 200 enot, kakršnega sem si začasno izposodil od Treblinka. Manjše prostore je sicer opravičevala šibkost izpušnega plina, ki ga je proizvajal kamion, vendar pa je bilo treba misliti tudi na izgubo časa: vse predolgo traja, preden transport, ki šteje 2000 enot, razdrobiš na kolone po 200 enot in jih spraviš do plinskih celic. Sistem v Treblinku je tudi zahteval več stražnega osebja, ki je moralo delati red in je v primeru enotnega upora vseh razdrobljenih skupin tudi imelo večje preglavice.

S ciklonom B pa so bile v hipu odpravljene vse te nevšečnosti. Ker nisem bil vezan na izpušni plin iz kamiona, je bilo jasno, da v eni sami primerni dvorani lahko uničim ves transport, če seveda uporabim ustrezno količino ciklona B.

Ko sem pomislil na izgraditev tako velikanske dvorane, sem pravzaprav izumil prvo fazo postopka, ki naj bi mi pomagala izpolniti mojo veliko zgodovinsko nalogo.

Vendar pa se nisem smel prenatil. Gledati sem moral na široko in vsako stvar natanko preudariti že od vsega začetka. Nadaljnja razmišljanja so me pripeljala do zaključka, da mora biti takšna dvorana pod zemljo in zgrajena iz betona, da bo lahko prenesla prvi obupen naskok tako velike množice in do kraja zadušila njihove krike. Iz tega je sledilo, da oken ne bo moč več uporabljati za zračenje po opravljenem delu, temveč bo treba misliti na sistem umetnega ventiliranja. Raze tega sem vedel, da bo treba pred dvorano urediti slačilnico (opremljeno s klop-mi, obešalniki ali celo z zastori), kar bo vsekakor dopolnilo lep videz in še bolj pomirilo žrtve.

Nato sem z vso pozornostjo začel razmišljati o problemu osebja. Postalo mi je jasno, da je Schmolde napravil hudo napako, ker ni poskrbel, da bi posebna komanda SS

ZANIMIVOSTI IZ ZNANOSTI IN TEHNIKE

■ Ribe bodo šle v mrežo na ukaz, menijo japonski ribiški strokovnjaki in že delajo poskuse v zvezi s tem. Ribe vzgajajo v posebnih ribnikih, kjer jih vabijo k hrani s posebnimi zvočnimi signali. Ko ribe odrastejo, jih spu-
stijo v morje ali v reke, vendar nadaljevanje s hranjenjem ob zvočnih signalih. Ko bodo ribe primerne za ulov, jih bodo enostavno preko zvočnikov poklicali na krmišče in dober lov je zagotovljen.

■ Ostareli in bolehní „pacient“ je bil hrast iz Litvanije, ki je le 45 čevljev visok, obseg dobla pa meri 39 čevljev. Drevesni ranecelinski so mu odsekali nekaj strohnelih vej in zamazali votline. Drevo, za katerega pravijo, da je najstarejše v Evropi, okreva, in kaže, da bo lahko živel še najmanj nekaj stoletij. Območje, na katerem raste, sodi v nacionalni park.

■ Zdravniki menijo, da ionizirani zrak iz jame Abrisil na Kavkazu zdravi kronični prehlad, astmo, revmatizem in nekatere srčne in pljučne bolezni. Testi so pokazali, da voda iz te jame vsebuje izotope ogljika. Zrak je zato čist in zdrav kot na alpskem pašniku. Mogoče bo v tem pomoč za zdravljenje nekaterih pljučnih in srčnih bolezni.

■ Nekateri ljudje so sploh ne naučijo hitrega branja, ker pri tem podzavesno izgovarjajo prebrano besedo. To se da ugotoviti že po rahlem premikanju ustnic. V takih primerih hitrost branja ne more biti večja od hitrega govorjenja. Trije psihologi s kalifornijske univerze so poskušali te „sogovornike“ odvaditi te napake. Ker s samo voljo niso uspeli, so svojim „učencem“ namestili posebne slušalke, ki so spreminjale sicer neslišna njihova glasila v dokaj glasno govorjenje. Tako je vsak takoj zaslišal svoje besede in moral se je potruditi, da bi odpravil nezaželeni ton v slušalkah. Večini je to uspelo že po petih minutah, po tridesetih minutah pa so že vsi odpravili vzporedno govorjenje. Kontrola po treh mesecih je pokazala, da je bil ta postopek še vedno učinkovit. Psihologi si sprva niso znali razložiti, kako to, da so lahko v tako kratkem času odpravili to dolgoletno navado. Sedaj pripisujejo to človekovi sposobnosti, da popravlja govor s pomočjo sluha.

ROBERT MERLE 44

Ostalo je samo še vprašanje zadušitve. Že od vsega začetka se mi je zdela uporaba kamionov najslabša pot in v naslednjih dveh tednih sem vročično iskal hitrejši in učinkovitejši postopek. Spomnil sem se misli, ki sem jo bil omenil že Schmoldeju in Reichsführerja sem preko Wulfs-langa vprašal, ali bi mi mogel izposlovati pošiljko precejšnje količine plina dušilca. Prejel sem odgovor, da Wehrmacht sicer ima na zalogi ta plin (za eventualne represalije za primer, če bi ga sovražnik prvi uporabil), da pa SS ne more zaprositi za takšno pošiljko, ne da bi vzbudil pozornost pri Wehrmachtu, ki že tako bolj ali manj nenaklonjeno gleda na dejavnost SS.

Že sem obupal, da bi našel rešitev tega najvažnejšega problema, ko mi je priskočilo na pomoč naključje. Teden dni pred rokom, ko bi moral Himmlerju predložiti generalni načrt specialnega postopka, sem bil uradno obveščen, da me bo obiskal inšpektor taborišč Gruppenführer Goertz. V zvezi z obiskom sem zopredal veliko čiščo vseh prostorov KL in na večer pred obiskom sem sam kar najbolj natančno pregledal, kako so dela opravljena. Na obhodu sem padel v neki manjši prostor, v katerem je bil kup okroglih, pločevinastih škatal z napisom „Giftgas“, malo bolj spodaj pa: „Cyclon B“. To so bili ostanki pošiljke razkuže-

valnega sredstva, ki mi ga je v začetku, ko je bilo treba razkužiti kasarne nekdanje poljske artilerije, poslalo podjetje Weerle & Frischler iz Hamburga. Škatle so tehtale po en kilogram, bile so neprodušno zaprte. In spomnil sem se: ko so jih takrat odprli, so se pokazali zeleni kristali, ki so po doliku s kisikom v zraku začeli spuščati plin. Dalje sem se spomnil: podjetje Weerle & Frischler nam je takrat poslalo tehnične strokovnjake, ki so s plinskimi maskami in sploh zavarovani na vse mogoče načine odpirali te škatle, in prišel sem do zaključka, da mora biti ta plin prav tako nevaren za človeka kakor mrčes.

Pri priči sem se odločil, da poskusim s tem plinom. V začasna prostora v Birkenau sem dal vdlati primerno široke odprtine, ki so bile na zunanji strani opremljene z zaklopko. V prvi dvorani se je zbralo 200 za delo nesposobnih ječnikov in skozi pripravljeno odprtino sem dal v prostor vsuti eno škalico ciklona B. Takoj se je zaslišalo vpilje, vrata in zidovi so se stresali od silnega razbijanja. Malo nato pa so krik prišli pojenjavati, udarci so postajali šibkejši in čez pet minut je v dvorani zavladala popolna tišina. Esesovci so nataknil maske in dal sem odpreti vse odprtine, da bi se prostor prezračil. Nekaj časa sem še počakal in prvi vstopil v dvorano. Smrt je opravila svoje delo.

Rezultat poizkusa je daleč presegal moja pričakovanja: ena škatla ciklona B je zadostovala, da je bilo v desetih minutah uničenih 200 nesposobnih za delo. Pridobitev časa je bila zares velika, saj je sistem v Treblinku zahteval pol ure, če ne še več za isti učinek. Razen tega mojemu sistemu ni grozilo pomanjkanje kamionov, bencina. In dalje je bil proces sila ekonomičen, saj je ena škatla giftgasa — kakor sem takoj preveril — veljala samo tri marke in 50 pfenigov.

Spoznal sem, da sem našel najprimernejšo rešitev problema zadušitve. Hkrati pa sem spregledal, da bo ta rešitev

Ubranimo se vročine

● **Jejte normalno!** Ugotovljeno je, da porabi človek enako količino energije takrat ko dela v veliki pripeki kakor takrat, ko je zelo hladno. Meso — lahko tudi hladno — je zelo priporočljivo za vzdrževanje te energije, prav tako pa tudi jajca, ribe in sir. Če jih serviramo hladne, so te jedi prav tako zadovoljive. Če pa ste vajeni tople hrane, potem jejte toplo tudi poleti.

● **Nosite obleko v svetlih barvah.** Znano je, da temne barve vsrkavajo precej več toplote kot svetle, vendar konec koncev niti ne vpliva kaj prida na osebno zadovoljstvo.

● **Bodite vedno oblečeni.** Ni res, da vam je manj vroče, če se čim bolj slečete. Lahka obleka vas ščiti pred toplotnim refleksom z okoliških predmetov kakor tudi pred direktnimi sončnimi žarki.

● **Alkohol in vročina ne gresta skupaj.** Kozarec piva vas lahko nekoliko ohladi, po treh kozarcih pa vam bo še nekoliko topleje.

● **Čim se začnete potiti, pijte vodo.** Tako se boste izognili dehidraciji organizma. Pijača je lahko hladna ali topla, važno je, da pijete čimveč.

● **Nosite spodnje perilo (majice, kombinize).** Perilo lajša dihanje kože na ta način, da zbira znoj in absorbira sol. Prav tako ščiti kožo pred nadraženjem.

● **Uporabljajte normalno količino soli.** Če se niste navajeni na veliko vročino in morate delati na pripeki, potem jejte dovolj slano hrano. Čim se bo organizem privadil na pripeko, bo sol izločil in zadrževal potrebno količino v organizmu.

● **Kopljite se v samo malo manj hladni vodi kot je vaša telesna temperatura.** Voda je dober prevodnik toplote, hladna voda pa še povečuje telesno toploto, ker zožuje površino krvne žile.

● **Ostanite aktivni.** Počivanje v vročini vas ne bo ohladilo. Laže se boste privadili nanjo, če boste delali lahke vaje ali nadaljevali normalno delo. Če ne boste delali ničesar, vas bo žeja precej bolj morila.

Ko nabiramo gobe

Začetniki naj bodo pri nabiranju gob skrajno previdni. Prevelika korajža se kaj hitro maščuje. Zato bomo nabirali samo take vrste, ki jih dobro poznamo in pri katerih je zamenjava s strupenimi vrstami izključena. Za neznano gobo ni dovolj da jo površno primerjamo z včasih slabo in pomanjkljivo sliko v knjigi, ki jo nosimo s seboj. V takem primeru si je treba vzeti nekaj časa in prebrati opis gobe ter preverjati znak za znakom, ali se ujema z vrsto gobe, ki je pred nami. Posebno pa moramo biti natančni pri našem opazovanju, kadar se srečamo z gobami zelene ali bele barve, ki imajo pod klobukom lističe. Zlasti moramo paziti, da take gobe ne odrežemo nekje v sredini beta, pač pa moramo imeti pred seboj vso gobo, torej tudi del, ki je v zemlji.

Nikdar ne smemo verjeti starim pravljicam, češ da so užilne gobe prijetnega, neužilne pa zopnega duha ali okusa. Ne poznamo namreč znakov, po katerih bi lahko kar prvi hip ločili užilne vrste od strupenih. Le dobro poznavanje gob po njihovih vrstah nas bo obvarovalo nesreče.

Nabirajmo le mlajše in zdrave primerke, izogibajmo se nagnitih, napol suhih ali od

črvov in polžev obžrtih starih gob, ker lahko povzročijo prebavne motnje ali celo zastrupitev. Gobe, ki rastejo na zemlji, previdno odvijemo, da ne poškodujemo podgobja. Nastalo jamico pokrijemo s prstjo ali z listjem.

Takoj ko gobo odtrgamo, jo že v gozdu očistimo peska, prsti, ostankov listja, iglic in druge nesnage; če je treba, jo tudi obrežemo. Pri vrstah, ki imajo sluznato (mazavo) povrhnjico, npr. pri maslenkah in polžarjih, klobuke olupimo, da ne osnesnemo z njimi drugih gob. Pri zdravih gobah uporabimo tudi lističe in cevke na spodnji strani klobuka, ker je trosna plast posebno bogata s hranilnimi snovmi.

Vlažno in deževno vreme ni primerno za nabiranje gob. V takem času se napijejo vode, postanejo mehke, sluznate, niso pripravne za prenašanje in se hitreje pokvarijo.

Med prenašanjem se gobe najmanj mečkajo in polomijo, če jih previdno nakladamo v pletene košarice ali kartonaste škatle. Mreže, nahrbtniki ali vrečke iz plastičnih mas

Nekaj malega o zavesah

Videz kristalno čistih šip ne bo popoln, če jih bodo obkrožale zaprašene sive in porumenele zaveses. Toda preden preidemo k zavesam, še pogled na karniso!

Ali ste se pri nakupu nove karnise prepričali, če je iz nerjavečega materiala? Rjasti madeži se zelo radi naselijo na tkanino, so silno trdovratni in kaj hitro prežrejo blago in že je tu prva luknja.

Jutranja megla, ko zračimo sobe, ali kuhinjska sopara, če kuhamo v istem prostoru, ali če nista dnevni prostor in kuhinjska niša ločena z vrati, sedata na karniso in jo vztrajno razžirata. In še nekaj! H karnisi sodi tudi vrhica za premikanje zaves. Večno cukanje zaves v eno ali v drugo smer jo hitro deformira, umazana mesta pa pričajo, da je nismo premikali vedno s čistimi rokami.

Kako zaveses peremo? Preden jih namočimo, jih pošteno izprašimo, da ne namakamo vsega prahu, ki se je med letom nabral na njih. Po stopnji umazanije zaveses večkrat predenemo iz ene vode v drugo, vselej dodamo malenkost detergenta. Šele nato jih, če so take, da jih lahko kuhamo, prekuhamo, sicer jih pa zamenjamo ali samo stiskamo, odvisno od materiala, iz katerega so. Ko jih odplaknemo v topli vodi, jih do čista izperemo in nerazprostrte in ne ožete položimo čez ročaj debelejšje palice ali omela, da se odtečejo. Seveda mora biti drog čist. Šele sedaj zaveses poravnamo in zavijemo v staro rjuho, ki popije vlago. Še vlažne obesimo na karniso, če so iz umetnih vlaken, in jih ne smemo likati, če pa prenesejo večjo temperaturo, jih še malo osušimo in na pol vlažne zlikamo.

Zaves nikoli ne obešamo na vrh, ker se preveč zavisijo, kar nam povzroča kasneje težave. Neenakomerne dolžine ne moremo popraviti z nobenim likalnikom.

Če kupujemo nove zaveses, pogledjmo vselej, če imajo ob strani živ rob. Če jih pa moramo zaradi širine okna obrniti počez, potem robov ob straneh ne robimo s strojem, rajši žrtvuje-

Poskusite!

Ocvrte zdrobove ploščice

V pol litra mleka zavremo 2 dkg masla, zakuhamo 10 dkg pšeničnega zdroba, pridenemo 8 dkg sladkorja in kuhamo tako dolgo, da se zgosti. Zmes stresemo na mokro desko, in ko je hladna, oblikujemo ploščice. Te pomočimo in ocvremo v vroči masti. Nazadnje jih potresemo s sladkorjem, v sredino vsake pa denemo kupček kakršne koli mezge.

Jabolčni narastek

1 kg jabolk olupimo, narežemo na koščke in skuhamo s kozarcem vode. Nato jih pretlačimo in jim primežemo 10 dkg rozin, nekoliko nasrtnane limonine lupine, za nožev konico cimeta, žličko ruma in 3 žlice sladkorja. S presnim naslom dobro namažemo posodo, jo obložimo s piskoti in denemo nanje plast jabolčne mezge, nato spet plast piskotov itd., dokler vsega ne porabimo. Narastek pečemo eno uro. Ko je pečen, ga sresemo na krožnik in ga potresemo z vanilijevim sladkorjem.

Mandeljnov praženec

6 dkg presnega masla vmešamo, da se speni, dodamo 6 dkg sladkorja, 6 dkg olupljenih in zmlelih mandeljnov, 3 rumenjake, potem polagamo še 7 dkg moke in 1/4 l mleka, nazadnje še sneg treh beljakov. To zmes stresemo na razbeljeno presno maslo in spečemo v pečici v plitvi ponvi ali pekaču.

niso primerne za transportiranje gob v večjih količinah. Doma jih shranimo na hladnem prostoru in jih čimprej, po možnosti še isti dan, pripravimo za obed.

mo večer ali dva in jih zarobimo z roko. Šiv je lahko popolnoma enostaven, trud pa bo poplačan, saj se z roko zarobljen rob nikoli ne bo nategnil.

Kratke zaveses, ki jih obešamo navadno na kuhinjska okna ali na okna v kopalnici, morajo biti napete prav tako na nerjaveče palčke. Z oljnato barvo jih sami prevlečemo in preprečimo rjavenje. Kratke zaveses lahko sešijemo iz starih dolgih, ki so navadno v sredini že preperete, spodnji in zgornji deli pa so še celi.

Meso v toplih dneh

Meso se nam za krajši čas ohrani, če ga denemo med natrgane čiste koprive, med trtno listje ali med smrekove vejice. Vse skupaj zavijemo v prtič, ki smo ga namočili v slani ali okisani vodi in dobro ožehi. Meso mora biti na hladnem.

Sveže meso ali manj trpežna salama, namazana z limoninim sokom in shranjena v hladni shrambi, se drži nekaj časa, ker limonina kislina prepreči bakterijam in mrčesu dostop.

Pomagamo si lahko tudi s suho marinado: 2 stroka česna, kavno žličko kumine, lovorov list, malo strte bazilike, poper. Vse naštejo drobno sesekljam, zmešamo s poprom in z žličko kisa in s tem nadrgnemo meso. Pri taki marinadi ne smemo uporabljati soli.

Večje kose mesa ohranimo za kak dan, če jih hitro opečemo, brž ohladimo in poslavimo na hladno.

Mali nasveti

■ Špinača in zeleni grah bosta obdržala svojo lepo zeleno barvo, če dodamo vodi, v kateri ju kuhamo, ščepec sode bikarbone.

■ Načeta limona ostane sveža in nepokvarjena, če jo hranimo v skodelici kisa.

■ Jajca ne bodo popokala, če vodo, v kateri jih kuhamo, malce osolimo.

■ Trdo meso postane mehkejšo, če mu dodamo malo konjaka.

Nasveti materam

Dojenčki so mnogo bolj žejni kot odrasli ljudje, kajti njihovo telo vsebuje več vode in jo tudi hitreje izloča. Če vaš dojenček poleti joka, se najprej vprašajte, ali ni morda žejen.

Če so dnevi zelo vroči, dajte dojenčku med dvema obroki nekaj žlic ne prehladne prekuhane vode, sadnega soka ali pa hladnega, rahlo sladkanega lipovega čaja.

Dojenčki niso tako zaščiteni pred hitrimi spremembami temperature kot odrasli. Tako se vam lahko zgodi, da dobi vaš dojenček kar naenkrat visoko vročino (tudi čez 40 stopinj). Ta pojav imenujemo toplotni udar. Če opazite pri svojem otroku podobne znake, takoj pokličite zdravnika, medtem pa kopajte otroka v mlačni vodi ali pa mu denite čez telo mlačne, skoraj hladne obkladke.

V vročih dneh dajte dojenčku čimveč piti, imejte ga v svežem prostoru, kamor ne pride sonce, ali pa na senčnem delu vrta. Zlasti pazite na dojenčka v vročih dneh brez sonca.

Ne sončite dojenčka pred tretjim mesecem starosti. Ko ga nosite na sonce, delajte to previdno in polagoma. Najprej mu sončite nogice — pet minut prvi dan, drugi dan minuto več stegna in tako naprej. Glavico in tudi obraz mu skrbno zakrijte s tanko plenico ali kapico, ki pa ne sme pokrivati ušes. Pri sončenju denite otroka na ravno površino, najbolj na odejo, in nikar ga ne sončite v vozičku ali zibelki. V enem in drugem se ne more zrak pravilo izmenjavati, ker ga ovirajo stene, in otrok po nepotrebnem trpi.

Usedel sem se na zadnji sedež, šofer je odpeljal, nagnil sem glavo nazaj na naslanjalo in zaprl oči.

Avto se je sunkovito ustavil in prebudil sem se. Vame je posvetila električna svetilka in avto so obkolili esesovci. Bil sem pri vhodnih vratih v taborišče.

„Oprostite, Herr Sturmbannführer,“ je rekel neki glas, „toda ponavadi imate v avtomobilu prižgano luč.“

„Macht nichts, Hauptsachführer.“

„Notranjščina avtomobila je bila temna in hotel sem videti, kdo je notri. Še enkrat oprostite, Herr Sturmbannführer.“

„Schon gut... Človek mora biti vedno na preži.“

Zamahnil sem z roko, hauptsachführer je udaril s petami, dvojna vrata iz bodeče žice so se škripaje odprla in avto je odpeljal. Vedel sem, da bom po poti srečal še kakšno patruljo SS, zato sem prižgal svetilko pod stropom avtomobila.

Dal sem ustaviti petsto metrov pred vilo, da ne bi hrumenje motorja prebudilo otroke, in šoferja sem poslal nazaj v taborišče.

Ko sem šel po poti, sem opazil, da je zelo luknjasta, in v duhu sem si rekel, da moram jutri poslati skupino jetnikov, ki jo bodo popravili. Bil sem zelo utrujen, toda teh nekaj korakov me je razvedrilo. Bila je lepa avgustova noč, mlačna in svetla.

Odprl sem vrata s svojim ključem, jih potihoma zaprl nazaj, na mizico v veži odložil kapo in rokavice ter odšel v svojo pisarno. Tako sem imenoval manjšo sobo nasproti jedilnice, v kateri sem spal, kadar sem se pozno v noči vrnil iz taborišča. V sobi je bila miza, en sam slamnat stol, majhen umivalnik, zlojžljiva postelja nad mizo pa polica iz belega lesa, na kateri je stalo nekaj trdo vezanih knjig. Elsie je bila mnenja, da je to prava meniška celica, meni pa je bila vedno silno všeč.

Usedel sem se, se samogibno potipal po levi strani prsi, da sem se prepričal, če je poročilo še tam, in si sezul škornje. Potem sem prišel v copatah neslišno hoditi po sobi gor in dol. Bil sem zelo utrujen, zaspanec pa se mi je razkadir.

Na vrata je dvakrat narahlo potrkalo in rekel sem: „Naprej!“ — Bila je Elsie. Na sebi je imela svojo najlepšo domačo haljo in z začudenjem sem tudi ugotovil, da se je nadišavila.

„Te ne motim?“

„Nikakor ne. Kar vstopi.“

Zaprla je vrata za sabo in poljubil sem jo na lice. Nerodno mi je bilo, ker nisem imel škornjev in sem bil zato manjši od nje.

In suho sem rekel:

„Sedi, Elsie.“

Sedla je na zlojžljivo posteljo in v zadregi rekla:

„Slišala sem te, ko si prišel.“

„Saj sem hodil potihoma.“

„Da, da,“ je rekla, „saj zmeraj prideš tako potihoma.“

In malo nato je nadaljevala:

„Govorila bi rada s teboj.“

„Zdaj?“

In z omahujočim glasom je rekla:

„Zdaj, če dovoliš.“

Potem je dodala:

„Saj veš, zadnje čase te vidim tako poredkoma.“

„Nisem sam svoj gospodar.“

Dvignila je oči proti meni in rekla:

„Zelo utrujen si videti, Rudolf. Preveč delaš.“

„Ja, ja,“ sem rekel nestržno in dodal:

„Rekla si, da bi se rada pogovorila z mano.“

Rahlo je zardela in z naglim glasom povedala:

(Se nadaljuje)

in posebna komanda jetnikov prebivala izključno na območju uničevalnih naprav, se pravi, strogo ločena od drugega dela taborišča. Enkrat ena je, da bi tako spet pridobil veliko časa, razen tega pa bi tudi dosegel, da bi specialni postopek ostal v popolni tajnosti.

Prišel sem tudi do spoznanja, da bo treba uničevalne naprave zvezati neposredno s postajo in zgraditi železniško progo, tako da bi se trasporiti lahko pripeljali prav do vhoda na to območje. Tako bi spet pridobili precej časa, razen tega pa bi civilnemu prebivalstvu v Auschwitzu tudi prikrili, kaj je v vagonih.

Tako se je počasi, z matematično natančnostjo in do najmanjših potankosti vsa ta zamisel izoblikovala v mojem duhu v kar otipljivo podobo. Že sam sem videl pred sabo velikanski industrijski objekt s samostojno železniško progo za prevoz tovara. Nad neizmernimi podzemskimi dvoranami so se že dvigale moderne zgradbe z restavracijami za osebe, s spalnicami, s skladišči za oblačila in za druge predmete, ki bi nam jih vrgel tovor, dalje z velikimi sečirnicami in medicinskimi laboratoriji za nacionalsocialistične znanstvenike.

Osemindvajset ur pred rokom, ki mi ga je bil določil Himmler, sem telefoniral obersturmbannführerju Wulfslangu, da bo načrt, namenjen reichsführerju, izgotovljen do določenega dne. Poročilo sem sam od začetka do konca napisal na pisalni stroji. Da, to mi je vzelo veliko časa. Ob osmih zvečer sem telefoniral Elsie, naj me ne čaka, in potem sem telefoniral še v kantino, da so mi poslali mrzlo večerjo, ki sem jo na hitro pospravil in nadaljeval z delom. Ob enajstih ponoči sem še enkrat skrbno prebral popisane liste papirja, se podpisal in vse skupaj vtaknil v ovojnico, ki sem jo zaprl s petimi voščeni pečati. Ovojnico sem staknil v notranji žep bluze in poklical avtomobil.

JANKO MESSNER:

Svinjska storija

Moj svak je kmet, v zadnji vojski pa je bil nemški vojak in kot takšen v izobilju deležen slavnega nemškega redoljubja in nemške temeljitosti (zaradi katere je ta narod vojno temeljito izgubil). Prehranjevali so se zvečine s krompirjem v oblicah, ki so jim ga dodeljevali dvakrat na dan na minuto točno ob istem času, pa se jim je revež tako sumljivo odebelil, da se je s svojim celim centom komaj še premikal. (Omeniti moram, da je srednje rasti in prej nežnih kot močnih kosti.) Zato in samo zato so ga francoski partizani lako ujeli — kar takole mimogrede.

Kot umen kmetovalec pa se je iz te žalostno-smešne skušnje naučil za civilno življenje: »Krompir (z otrobi in ribjo moko) vsak dan, na minuto točno ob isti uri, pa se ti prašič pred očmi razleze in po hrbtu zablešči, da ga je veselje pogledati.« To njegovo vojaško spoznanje, preneseno na prašičerejo, me vsakokrat gane, da ne rečem presune, ko pomislim na grozotne posledice, ki jih je moral prenašati v fancieskem ujetništvu. Saj jih je komaj prestal in se privlekel po dveh letih gladovanja in umiranja za žično ograjo na pol živ kakor senca na svoj dom in tehtal samo še sramotnega pol centa.

Zdaj ne govori več rad o teh žalostnih in skurnih časih, le tu in tam ga preblisne kak spomin nanje, posebno kadar pripravlja toplo krmo v svinjski kuhinji in mu uide beseda: »Kaj bi bil dal takrat za eno samo skledico take krme!« Potem pa se spet potopiva v toplo belo paro dišečega krompirja in kramljava o svinjskih pasmah, o umetni krmi, o rasti posameznih gnezd in o cenah. Nedopovedljiv čar, ki ga izžareva taka svinjska kuhinja!

To spoštovanje in nagnjenje do svinjskega hleva mora biti v meni že od detinskih let, od tistega opipnega časa dalje, ko moj oče se za to bak ni imel, mati pa za sol ne. (Takrat nam je krnila privesnica, edina plemenska svinja, teden dni pred kotenjem. Zalovanja in obupavanja ni bilo ne konca ne kraja. Oče je ves iz sebe udelaval: »Sam hudič peklenski nam jo je vzel!« Ko je umrl kmalu nato moj bratec, star mesec dni, pa je dejal: »Bog ga je vzel k sebi, da mu ne bo treba gladovati.« Moja mater, vso v solzah, pa je tolažil. »Je še dosti lačnih kljunov pri hiši.«)

Verjetno pa ima to moje nagnjenje še globlje dušeslovne vzroke. (Že slišim svoje nepoučene ideološke sovraženike koroško odrezavo namigovati: gliha vkup štrih, ali to je samo hudobno, nekrščansko cikanje brez osnove, prav zares.) Tudi svinje namreč ne morejo govoriti, zato se človek z njimi laže razume in jih lahko zvesto ljubi. In samo človeško hinavstvo, človeška hudobija je lahko tako neusmiljeno očrnila to koritno domačo žival, da je postal prispodoba za nečistost, požrešnost, brezobzirnost, komolčarstvo in druge nespošdnosti.

Jaz sem od mladih nog svinje zagovarjal in jih imel rad brez ozira na njihovo krvno poreklo. Edina pasma, ki mi je doslej delala priglavo, je bila »deutsches Edelschwein«, toda ta se v naših krajih ni kaj prida obnesla, pa so jo opustili in nihče v vasi ne žaluje za njo. (Zadnji merjasec te pasme v pliberški občini je pred nekaj leti od žalosti krknil, ker mu nobene svinje niso več prignali.)

Tako otročje nedolžno zaverovan v poštenost svinj sem bil vse do včeraj, ko se mi je pripetilo nekaj tako hudega, da me je vsega zmedlo in zlepa ne bom našel več mirne noči.

Odpravil sem se spet enkrat iz zatohle mestne sopare, na deželo vdihavat zdravje in moč, pa sem po stari navadi pomagal svaku pri večernem krmiljenju. Kakor vedno sva stopila, na minuto točno, v mirujoči svinjak. Ko so hlevska vrata zahreščala, se svinje kot bi trenil poženejo na noge in pozdravijo: plemenske rohneče zakrulojo in grozeče zavilijo, takoj nato zakruločajo prašiči, odojki pa

zadihano grgrajo in piskajo. Vse to oglušljivo dretje me neljubo spomni na divje siganje in hajlanje pobesnelih nemških množic med zadnjo vojsko. Čez nekaj časa mahoma tišina, kakor da je kak nevidni dirigent v hlevu s svojo taktirko odrezal glasove, toda samo za sekundo ali dve, da so svinje ugotovile, kako daleč sva pripravljene njihove krme. Ko zaslišijo pljuskanje vode, se zaderejo s podvojeno silo — s še višjimi in še bolj predirljivimi glasovi, podobnimi počnim piščalim v vseh legah, da svojega glasu ne slišiva več.

Zato hitiva kar se le da. Svak z žeparsko spretno roko osnaži korita, saj mora paziti, da ga ne šavsne kak prašič vanjo. Večje svinje se ustreljajo na opaže pitovnjakov in mu nasršene z režečimi gobci cvilijo pod nos, manjši prašiči pa — s prednjimi nogami v koritu — z rilci skušajo razstreliti deske nad seboj, lokavo prežijo na krmo, se prerivajo, grizejo drug drugega v uhlje, cvilijo in piskajo, da postajam počasi živčen. Svak pa ves uznojen nabere lica v zadovoljen smehlaj in pravi: »So pač svinje.« Končno jim ulijeva krmo v korita. Nič več cvileža, samo zadovoljno mlaskanje in čofotanje, ritmično kimanje z glavami.

Tedaj se postavi svak s kolom v roki k enemu izmed korit in čaka. »Kaj pa to pomeni?« »Boš že videl!« Pogledam v pitovnjak: šest prašičev, korito ravno pravšnje velikosti za celo gnezdo. V eni sami ravni vrsti z nafruljenimi repi, glave potopljene v korito, so podobni živemu belemu splavu. Tedaj pa bliskovito zasadi eden izmed njih sekavce v sosedov rilec, da ta grozljivo zavili in se umakne. Še preden je svak mogel odkriti napadalca, se ta s prednjimi nogami požene v korito, se v naslednjem trenutku prevale čez hrbet vanj

kakor je dolg in okrogel, da pljuska ne krma izpod njega na vse strani, obleži mirno, kakor da se ni nič zgodilo, brizgne nekaj seča v krmo in pomoli parklje svojim prašičem tovarišem pod nos. Cel pitovnjak pretresljivo zacvili, svak pa razkačen useka s kolom prašiča po rilcu enkrat, dvakrat in nešteto krat. Vse zaman. »Svinja nemarna, prašič salamski, beštija skurna, prasica nemurna! Te bom že naučil manire! Ne boš se mi intabuliral v koritu!«

V tem trenutku svinjskega dvoboja svojega miroljubnega in humanitarnega svaka skoraj ne morem več prepoznati. »Veš, svak, vse razumem,« se obrne končno k meni, »svinja mora biti požrešna, drugače ni zdrava; svinja se mora prerivati h koritu, drugače je nekaj narobe z njo; svinja mora biti neumna, drugače ni svinja. Ali da tisti orešek možganov, kolikor jih ima, tako pregrešno neumno uporablja, to me tako razkuri, da bi jo do kraja s tem kolom — prasico nesrečno! Kar kmetujem, še nisem imel takšnega razbojnika v gnezdu.« Kaj naj bi mu odvrnil? Prav imaš, svak, čisto prav. Dovolj dolgo je korito, dovolj je široko za vseh šest prašičev — in vendar. Kakor svinje. In obide me žalost ob tem prizoru.

(Zastor mojih žalostnih življenjskih izkušenj se odgne — zagledam štirčlansko družino, postavljeno na cesto sredi zime, oče brez dela, mati bolna za pljuči... Zagledam številke statističnega poročila Združenih narodov iz New Yorka: v bivši angleški koloniji Keniji pridejo na sto domačinov samo trije belci, v Severni Rodeziji eden in pol, v Južni Rodeziji pa pet; od vsega nacionalnega dohodka pa je odpadlo leta 1949 na belce v Keniji 51 odstotkov, v Severni Rodeziji 46, v Južni Rodeziji pa 65,3 odstotka... In pogrezam se da-

R. L A M O T E:

Dvoboj

Prefekt mesteca Rangisa gospod Candudire je pozajtrkoval in sedel v naslonjač poleg okna, da bi ob cigareti prelistal časopise. Njegova mlada žena je srkala liker. Prefekt je najprej bral pariške časopise, nato pa vzel v roke »Rangiski pregled«. Nenadoma je skočil iz naslonjača.

— Komaj teden dni je, kar si prišel za prefekta, pa te že napadajo? ga je začudeno vprašala žena.

— Ne mene, ampak febel!

— Kako? Mene? Saj sem prišla šele včeraj!

Mlada žena je vzela v roke časopis in pričela brati: »Noš novi prefekt, kot kaže, ne pozna dobre običaje našega mesteca. Sicer ne bi dovolil, da bi njegovo ženo tako pričakali. To novemu uradniku gotovo ne bo dvignilo ugled. Upamo, da bo g. Candudire popravil napako, ki jo je zagrešila njegova žena in bo vse hitro pozabljeno«. Podpis: Champonaire.

— Nesramnost! Podlost! je siknila gospa Candudire.

— Kaj vse to pomeni? je pričel strogo spraševati mož. — Ni mogoče, da bi bilo izmišljeno. Gotovo si kaj zagrešila.

— Toda verjemi mi...

— Bolje, da priznaš.

— Glej, kaj se je zgodilo, je odvrnila žena, ki ji je pričel obraz spreminjati barve. — Ti me včeraj nisi čakal na postaji, ker pač nisi vedel, da pridem. Hotela sem priti v mesto inkognito, toda takoj, ko sem stopila z vlaka, me je obkrožila skupina mladih ljudi in me navdušeno pozdravila. Odpeljali so me v kavarno in naročili šampanjec. Zaprošili so me, naj jim kaj zapojem in jaz sem jim zapela. Potem sem spoznala, da je bila pomota. Mislili so namreč, da sem neka pariška igralka, ki bi morala pripotovati z istim vlakom. Takoj sem pobegnila iz kavarne.

— Zakaj mi tega nisi takoj povedala?

— Mislija sem, da se ne bo razvedelo.

— Hm, to je zelo nerodno.

Prefekt je stopil v pisarno in glavnemu uredniku »Rangiskega pregleda« napisal takole pismo: »Gospod! Če bi nekdo hotel oklofutati takšnega pobalina kot ste vi, bi si samo roke umazal. V pismu vam pošiljam dve zaušnici kot dokaz prezira.«

Čez čas je prefekt prejel odgovor: »Gospod, če bi kdo pozval na dvoboj takšnega pobalina kot ste vi, bi se samo ponižal. Zato vam v pismu pošiljam petnajst centimetrov globok ubod med šestim in sedmim rebrom. Kot dobro vzgojen človek se odkrivam pred vašim mrtvim telesom!«

Prefekt je besnel. Zvečer se je nekoliko pomiril in se odločil za dvoboj.

Naslednjega dne so se zbrali sekundanti. Prefekt je najel upokojenega častnika Dumaneira in davčnega nadzornika Pungyna, urednik Champonaire pa trgovca z vinom Poussieja in bankirja Marcivalla. Gospod Candudire se je odločil za pištolo.

— Sta že pripravljena? Naj pokličem zdravnike? je rekel častnik.

— Trenutek, je rekel eden izmed sekundantov. — Preden se prične dvoboj, smo dolžni vprašati oba nasprotnika, če se morda ne bi pobotala in preprečila nesrečo.

Nasprotnika od razburjenja nista mogla odgovoriti, ampak sta nekaj jecljala, potem pa si padla v obtem. Bil je to resnično vznemirljiv prizor.

— Zato se nismo vozili sem po prahu, je rekel častnik. To bi lahko opravili brez vožnje. Toda če je že tako, bomo naredili zapisnik.

— Predlagam, je rekel Poussie, — da vnesemo v zapisnik, da sta se nasprotnika pobotala, ko sta drug v drugega izstrelila en naboj.

— Samo enega? To ni dovolj! je rekel častnik.

— Kaj če bi jih bilo osem?...

— To je zopet preveč. Po štiri z vsake strani.

Naredil so zapisnik ter poklicali zdravnika. Nekdo je rekel:

— Vsaj ustrelite katerikoli, da bi zdravniki verjeli v točnost zapisnika. Naj slišijo kak strel, glejte, tamle v tisto drevo!

Vsem je predlog ugajal. Častnik je zavzel borbeni položaj in sprožil proti tisti bukvi. Toda strela ni bilo slišati. Poskusil je drugič, zopet nič. Nato je vzel drugo pištolo. Da se ni naboj zataknil?

Resni gospod Pungyn, ki so mu poverili nabavo pištol, je nekoliko vznemirjen pojasnil: — Gospodje, da se ne bi pripetila morda kakšna nesreča, sem za vsak primer pištoli izpraznil.

IZREKI

• Vse kar je zunaj človeka, mu pravi, da ni nič. Vse, kar je v njem, mu zagotavlja, da je vse. (Daudan)

ooo

• Največja zmaga je premagati samega sebe. (Calderon)

ooo

• Človek, ki se široko smeji, ni nikdar nevaren. (Sterne)

ooo

• Kdor samega sebe dobro pozna, se bo kmalu navadil spoznavati druge. Vse je samo odsev. (Lichtenberg)

ooo

• Kadar daješ, daj z veseljem in nasmehom. (Joubert)

ooo

• Ne s svetilko, s srcem išči človeka, zakaj samo ljubezni odpirajo ljudje svoja srca. (Rosegger)

je s tem doživljam močno omajana. Ne spoznam se več. Ali postajajo svinje pametnejše, bolj človeku podobne, ali pa... Nič več. Naj povem samo še to: prizor s prašičem v koritu me je tako presunil, da me je dokončno minilo, še kdaj stopiti v sva-kov svinjak. Že naprej vem, da me bo spreletel hladen srh po celem životu vsakokrat, ko bom zaslišal svinjski cvilež in krulbo. In tega me nihče ne bo rešil, pa naj mi razlaga, da sem še zmeraj prevelik idealist in premalo realističen. Tudi samospoznanje (preveč razmišljaš, to je tvoja napaka!) ne pomaga nič. Vem, da se nagibam tu pa tam k depresiji.

JOSE ENRIQUE RODO:

Nespečnost

Ko se je Sancho opolnoči vrnil domov, je zagotovo vedel, da mu preti strašna nespečnost. Čeprav je čaj mate široko razširjena nacionalna pijača in velja za čisto neškodljivo, so njemu zadostovale tri skodelice in že ni mogel nikakor zaspati. To pot jih je popil šest in sprijaznil se je z usodo.

Ulegel se je v posteljo in začele so se muke. Štel je do tisoč brez ovc, potem še z ovcami, spuščal skozi možgane kratke prijetne misli, ki bi ga morale zanesljivo uspavati, a vse zaman. Niti senčica spanca. Legel je na hrbet, se preobrnil na levo in na desno, in ker mu je preostala samo še trebušna lega, je preizkusil tudi to. Potem je vstal in začel preštrevati zvezde. Pri številki 633 se je zmotil in začel znova.

Potem so mu prišle na misel križanke. Pri teh je v pisarni vedno zaspal. Prižgal je luč, vzel časnik in poiskal stran s križanko. 5 vodoravno: poldrag kamen. Sancho je razmišljal, razmišljal, a spanja od nikoder. Mukoma je vstal, izvlekel iz omare leksikon. Kalcidon kot poldrag kamen se mu je kmalu udal, škotski kralj pa se mu je vztrajno upiral. Ugasnil je luč v upanju, da mu bo v polmraku — mesec je sramežljivo kukal v sobo z zadnjim krajcem — škotski kralj prej prišel na misel. Nič. Spet je prižgal luč. Spomnil se je na Macbetha, kralja Duncana, Jamesa Stewarta... ne, ne, kralji so bili Stuarti. Vrgel je časnik proč in začel premišljevati, česa naj se še loti. Aha! Vzel bo v roko knjigo kekega modernega pesnika — in če ga to ne uspava...

Na slepo sredo je odprl pesniško zbirko obetajočega avantgardnega pesnika in začel brati:

»Moja ljubezen je takšna da mi jo zavidajo škorpioni in kače, kuščarji, martinčki in praživali. Draga, pridi obdana s polipi in hobotnicami in kiti glavači v junaških valovih...«

»Sveta nebesa, če bom tole bral naprej, se mi bo še sanjalo o koncu sveta, letni inventuri ali o čem drugem groznem!« je pomislil Sancho in zabrisal knjigo skozi odprto okno v sod z deževnico.

Vstal je, odšel v kuhinjo, si natočil vode in izpil dva kozarca. Ko se je vrnil v sobo, si je žele upal pogledati na uro. Bila je tri.

»Prav, poskusil bom še s kakšnim romanom,« si je dejal, »upam, da bo manj strahoten od poezije.« Vzel je s police znanega pisatelja in se zatopil v branje.

»Pedro je porinil roke globoko v svoje umazane žepe, iz ust mu je visel na pol ugasel čik. Nenadoma je kihnil in si hotel z rokavom obrisati ustnice, pa mu je nagajal čik na ustnici. Jezno ga je z jezikom zbežal na tla in se useknil. Tedaj ga je zgrabil divji kašelj...«

»Gorje mi,« je zastokal Sancho, »da sem moral naleteti ravno na tak otorinolaringološki odlomek!«

Te knjige za spembo ni vrgel v sod z deževnico, ampak v kot sobe. Ko je obupan videl, da se že svita in da mu ni rešitve, je žalostno stopil k pisalni mizi in začel urejevati akte, ki si jih je iz pisarne prinesel domov, ker se mu je nabralo preveč dela. Sedel je in se pogledil v zapisnik št. 181. Čez nekaj časa se je po sobi že razlegalo blaženo smrčanje...

Sedem milijonov obiskovalcev

v svetovno znani Postojnski jami

Minulo nedeljo so v Postojni slavili kar dva jubileja: v svetovno znani jami s čudovitimi kapniki so zabeležili sedemmilijontega obiskovalca, postojnska godba pa je obhajala 150-letnico svojega obstoja.

Dopoldanske ure so bile povsem v znamenju jubileja postojnske godbe, ki je imela ob tej priložnosti v gosteh že godbenike iz Anrovega, Ajdovčine, Divače, Loča pri Starem trgu, Idrije in Celja ter tri godbe iz Italije, iz proseka, Trepič in Nabrežine. Popoldne pa so godbeniki skupaj s Heleno Acman iz Mozirja, ki je bila v jami tik pred sedemmilijontim obiskovalcem, sprejeli obiskovalke s številčkama 7.000.000 in 7.000.001: prva je bila juvelirka Jean Muriel Kellet iz Prestona v Angliji, druga pa študentka večerne šole za uporabno umetnost v Amsterdamu Reni Stam.

Vse tri „jubilejne“ obiskovalke Postojnske jame so prejele lepa spominska darila, ki jih je zanje pripravila uprava Postojnske jame; Angležinja Kelletova pa je kot sedemmilijonti obiskovalec dobila še velik kapnik.

Praznovanje dveh pomembnih jubilejev v Postojni se je zaključilo z večernim koncertom na ploščadi pred vhom v jamo.

Turistična znamenitost pod hribom

Hrib Bragera pri Drammenu na Norveškem so po zaslugi nekega domiselnega meščana spremenili v turistično znamenitost, ki nima para. V tem hribu je bil že od nekdaj kamnolom, pred leti pa je neki meščan predlagal, naj bi kamnolom »zaprl« in vrtali dalje znotraj hriba v obliki spirale proti vrhu hriba Bragera, ki je že dolgo lepa izletniška točka z restavracijo. Mestni očetje se niso dolgo pomislili. Najeli so strokovnjake, ki so izdelali potrebne načrte, po katerih se je »kamnolom« v zavojih vzpenjal proti vrhu hriba. Vrtali so osem let in nastal je spiralen cestni predor, ki ima šest zavojev, dolg je 1650 metrov, širok 7 in visok 4,5 metra. Osvetlujejo ga natrijske žarnice na obokanem stropu. Ker so stene ostale v glavnem nespremenjene, se svetloba v pestrih odtenkih odbija od raznobarnih zemeljskih plasti in daje notranjosti predora čaroben mik.

Ob robu zavojev so zvrtili navpični jašek, katerega so med delom uporabljali za prevoz materiala, za dovajanje zraka ter za preskrbo

z vodo in električno energijo; po dograditvi pa so v tem jašku montirali dvigalo. Po spiralnem predoru se zdaj vozijo avtomobiliste, z dvigalom pa tisti, ki so peš namenjeni na izlet k restavraciji na vrhu hriba.

Ker so za urejanje mestnih ulic potrebovali več gramoza, kot so ga dobili z vrtnjem predora, so hkrati kopali v hrib votline, v katerih so pozneje uredili garaže, skladišča in podobno. Dve takšni votlini ob spodnjih zavojih cestnega predora pa so spremenili celo v koncertno dvorano in v klub mladine. Na vrhu hriba so nekoliko vstran od restavracije na primernem kraju zgradili še športni stadion.

Spiralasti cestni predor skozi hrib Bragera je vsekakor nenavadna stvaritev sodobnega gradbeništva. Z njim je dobilo mesto edinstveno turistično privlačnost — lepo prometno zvezo za izletnike na visoko planoto nad mestom. Za vsak primer pa je cestni predor tudi idealno zaklonišče pred letalskimi napadi, čeprav Norvežani upajo, da jim bo ta pridobitev služila le v miroljubne namene.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 10.00, 12.30, 16.45, 20.00, 22.00.
Dnevne oddaje: 5.55 Kmetijska oddaja — 6.05 Prigled sporeda — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate — 10.03 Za gospodinjstvo — 11.00 Roman v nadaljevanjih — 12.45 Oddaja za podeželje — 13.05 Opoldanski koncert — 14.00 Razgledi — 15.00 Posebej za vas — 16.00 Glasba zale — 16.55 Kulturna poročila — 18.30 Odmev časa — 19.00 Sport in glasba — 20.10 Deželna poročila — 22.10 Pogled v svet.

Sobota, 29. 7.: 6.05 Oddaja zbornice kmetijskih delavcev — 8.00 Jutranji pozdrav iz otroških ust — 8.05 Naš hišni vrt — 8.15 Zvenč jutrnanji pozdrav — 11.00 Naša lepa domovina — 14.15 Pozdrav nate — 15.30 Človek kot ti in jaz, roman — 15.50 Za filateliste — 16.00 Koraki pozdrav polnim gostom — 16.30 Koraki knjižni kateček — 16.55 Humoreska — 18.00 V spomin Joselu F. Perkonigu — 18.20 Glasba za delopust — 20.20 Orkestralni koncert.
Nedelja, 30. 7.: 8.05 Kmetijska oddaja — 8.15 Iz zakladnice umetnosti — 9.00 Čar glasbe — 11.00 Koncert v zelenem — 12.45 Ogledalo Mesnega gledališča — 13.00 Operni koncert — 13.45 Iz domovine — 14.30 Pozdrav nate — 16.30 Križem skozi svet, križem skozi čas — 17.05 Plesna glasba — 18.00 Koncert ljudskih pesmi — 19.00 Nedeljski šport — 20.30 Slavnostne igre v Brezganju.

Ponedeljek, 31. 7.: 6.50 Nedeljski šport — 8.45 Ljudska glasba — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Koraki knjižni kateček — 16.00 Ljudska glasba — 20.20 Vsakdanji problemi — 20.35 Veseli ljudje so radost — 21.20 Veselo palje, veselo igranje — 22.15 Popevke.

Torek, 1. 8.: 8.00 Zvenč jutrnanji pozdrav — 11.10 Veselo in zabavno — 15.30 Kakor moja deklica mala — 15.45 Otroška pripovedka — 16.00 Operni koncert — 17.00 Orkester predarlskega radia — 18.15 Novi prijemi za vplivanje na talno vodo — 20.20 „Jutranja molitev“ — 22.15 Večerni koncert.

Sreda, 2. 8.: 8.00 Zvenč jutrnanji pozdrav — 11.10 Tako zveni pri nas — 15.30 Duhovska zborovska glasba — 15.45 Nevarnost poplav na Korškem — 16.00 Glasba za mladino — 17.00 Mednarodni kopališki koncert — 18.00 Celtni ure mestne uprave — 20.20 Orkestralni koncert — 22.15 Loharjeve operne melodije.

Četrtek, 3. 8.: 8.00 Zvenč jutrnanji pozdrav — 15.15 Ura pesmi — 15.45 Koraki avtorji: Ludwig Skumautz — 16.00 Jazz — 17.00 Dunaj ima vedno sezono — 18.00 Oddaja za delavce — 20.20 Lavski ura — 21.00 Zvenč olpska dežela — 22.15 Pesem prijele.

Petek, 4. 8.: 8.00 Zvenč jutrnanji pozdrav — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Pogovor a umetnosti — 16.00 Operni koncert — 18.15 Obisk pri korakiških zborih — 20.20 Vesela oddaja — 22.15 Večerna glasba.

II. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 10.55, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje: 6.40 Jutranja opazovanja — 7.20 Jutranja gimnastika — 11.00 Veseli ob enajstih — 11.45 Za avtomobiliste — 14.50 Razgledi — 16.30 Koncertna ura — 17.10 Kulturna poročila — 17.50 Kaj slišimo danes zvečer — 22.10 Pogled v svet.

Sobota, 29. 7.: 7.30 Jutranja glasba — 8.20 Prosimo, prav prijazno — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Gospodarstvo za vsakogar — 9.45 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 13.20 Odmev iz Avstrije — 13.55 Agrarna politika — 14.00 Tehnični razgled — 14.15 Zaupne melodije — 15.30 Orkestralni koncert — 17.10 Velesojem v Dornbirnu — 19.30 Slavnostne igre v Salzburgu — 20.00 „Modrobradec“ — 20.45 Glasba za večerno uro — 22.20 Pariški ABC.

Nedelja, 30. 7.: 7.05 Jutro brez skrbi — 8.05 Venček melodij — 11.00 Slavnostne igre v Salzburgu — 13.10 Za avtomobiliste — 14.10 Dobrodošli v Avstriji — 15.00 Ljud-

stvo in domovina — 16.00 Oj, te ženske — 17.05 Inozemski tisk ob koncu tedna — 17.10 Opera scena — 18.00 Magazin znanosti — 18.30 Zabavni koncert — 19.10 Teden dni svetovnih dogodkov — 19.30 Operni koncert — 20.20 Poletna noč ob Vrbskem jezeru — 22.10 Reportaža s področja Alpe-Adria — 23.15 Glasba za konec dneva.

Ponedeljek, 31. 7.: 6.15 Nedeljski šport — 6.20 Odkrito povedano — 8.10 Prosimo, prav prijazno — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 10.00 Polejte, sonce in glasba — 13.30 Za prijatelja opere — 15.05 Polejte, sonce in glasba — 16.00 Otroška ura — 17.15 Iz raziskovalnega dela visokih šol — 17.30 „Veter, pesek in zvezde“ — 19.30 „Lohengrin“, romantična opera.

Torek, 1. 8.: 6.05 Preden odidete — 8.20 Da, to je moja melodija — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 10.00 Polejte, sonce in glasba — 13.30 Teden pri Združenih narodih — 13.30 Za prijatelja opere — 14.10 Orkestralni koncert — 15.05 Polejte, sonce in glasba — 16.00 Otroška ura — 17.15 Iz raziskovalnega dela visokih šol — 19.30 Življenje bi bilo dolgočasno brez spominov — 20.00 Slavnostno pelje — 21.00 Berlinski promenadni orkester.

Sreda, 2. 8.: 6.05 Odkrito povedano — 7.30 Jutranja glasba — 8.10 Glasba na tekočem traku — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 10.00 Polejte, sonce in glasba — 13.30 Glasbeni feljton — 14.15 Pomembni orkestri — 15.05 Polejte, sonce in glasba — 16.00 Otroška ura — 17.15 Iz raziskovalnega dela visokih šol — 19.30 Življenje bi bilo dolgočasno brez spominov — 20.00 Slavnostno pelje — 21.00 Berlinski promenadni orkester.

Četrtek, 3. 8.: 6.05 Preden odidete — 7.30 Jutranja glasba — 8.10 Glasba na tekočem traku — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 10.00 Polejte, sonce in glasba — 13.30 Glasbeni feljton — 14.15 Pomembni orkestri — 15.05 Polejte, sonce in glasba — 16.00 Otroška ura — 17.15 Snubljenje in poroka v Burmi — 17.30 Hofmannsthal, kakor so ga videli njegovi prijatelji — 19.30 Glasbeno osvežilo s krožnika plošč — 20.30 Slavnostne igre v Salzburgu — 22.30 Sansoni iz velikega sveta.

Petek, 4. 8.: 6.20 Oddaja delavske zbornice — 8.10 Prosimo, prav prijazno — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 10.00 Polejte, sonce in glasba — 13.30 Za prijatelja opere — 14.15 Slavni umetniki — 15.05 Polejte, sonce in glasba — 16.00 Otroška ura — 17.15 Iz raziskovalnega dela visokih šol — 19.30 Slušna igra — 20.50 Melodije v pestnem zaporedju — 21.45 Mi in gore.

Slovenske oddaje

Sobota, 29. 7.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.
Nedelja, 30. 7.: 7.30 Duhovni nagovor — 5 pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

MIZA IN 4 STOLI ZA VRT IZ KOVINE IN PLASTIKE

Šil. 695.—

Podjunska trgovska družba
bratje Rutar & Co.

Dobriča vas - Eberndorf

A 9141 tel. (0-42-36) 281

Ponedeljek, 31. 7.: 14.15 Poročila, vreme, objave — Pregled sporeda — Za naša vas — 18.15 Dober večer našim malim poslušalcem.

Torek, 1. 8.: 14.15 Poročila, vreme, objave — Športni mozaik — Makedonski plesi.

Sreda, 2. 8.: 14.15 Poročila, vreme, objave — Kar želite, zaigramo.

Četrtek, 3. 8.: 14.15 Poročila, vreme, objave — Mešani zbor SPD „Danica“ iz St. Vida v Podjuni.

Petek, 4. 8.: 14.15 Poročila, vreme, objave — Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh — Žena in dom.

RADIO LJUBLJANA

oddaja na srednjem valu 327,1 — 257 — 212,4 m. UKV frekvence 88,5 — 90,1 — 92,1 — 94,1 — 96,4 — 96,5 97,7 — 98,9 MHz.

Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.30.

Dnevne oddaje: 5.15 Svetujemo vam — 5.30 Dokler ne kupite časopisa — 6.15 Napotki za domače turiste — 6.25 Informativna oddaja — 6.15 Danes za vas — 7.05 Telesna vzgoja — 7.45 Pregled sporeda — 7.50 Oddaja za ženo — 8.05 Glasbena matineja — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.30 Kmetijska oddaja — 13.15 Obvestila — 13.30 Priporočajo vam — 16.00 Vsak dan za vas — 19.00 Lahko nač, otroci — 19.15 Glasbene razglednice.

Sobota, 29. 7.: 8.05 Spored zabavne glasbe — 9.00 Početniško popolovanje — 9.15 Iz albuma skladb za mladino — 9.30 Revija zabavnih ansamblov — 10.15 V poletnem vrtu — 11.20 Tam doli za našo vasjo — 12.10 Domače skladbice za soliste — 12.40 Operetni zvoki — 14.05 Od melodije do melodije — 15.40 Iz opere „Madame Butterfly“ — 17.05 Gremo v kino — 17.35 Igramo beat — 18.15 Z godci in pevci po naši deželi — 18.50 S knjižnega trga — 20.10 Izbrali smo vam — 20.30 Zabavna radijska igra — 21.15 Glasba na pozna meja — 22.10 Oddaja za naše izseljence.

Nedelja, 30. 7.: 6.00 Dobro jutro — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Radijska igra za otroke — 8.48 Skladbe za mladino — 9.05 Voščila — 10.00 Se pomnile, tovariši — 10.25 Pesmi borbe in dela — 10.45 Mozaik lepih melodij — 12.05 Voščila — 13.30 Nedeljska reportaža — 13.50 Kar po domače — 14.30 Humoreska tedna — 14.50 Godala in ritmu — 15.05 Iz sveta opernih melodij — 16.00 Deseti brat, radijska igra — 17.05 Nedeljsko športno popoldne — 20.00 Lahko nač, otroci — 20.10 V nedeljo zvečer — 22.15 Srečadnji večer.

Ponedeljek, 31. 7.: 8.05 Glasbena matineja — 9.00 Za mlade razvedneže — 9.15 Dobra volja je najboljša — 9.30 V svetu opernih melodij — 10.35 Naš podlistek — 11.20 Kaledoskop zabavnih zvokov — 12.10 Lahke koncertne skladbe — 12.40 Poje vokalni kvintet „Niko Štritar“ — 14.05 Majhen koncert orkestralne glasbe — 14.35 Voščila — 15.40 Pevski zbor „Ljubljanski zvon“ — 17.05 Operni koncert — 18.15 Izbiramo zabavne melodije — 18.35 Mladinska oddaja — 20.10 Revija jugoslovanskih pevcev zabavnih melodij — 21.00 Koncert simfoničnega orkestra in zbor Slovenske filharmonije — 22.30 Pesem godal — 23.05 Slovenske ljudske.

Torek, 1. 8.: 8.05 Spored zabavne glasbe — 9.00 Početniško popolovanje — 9.15 Početniški pozdravi — 9.30 Iz manj znanih franc. oper — 10.15 Naši ansambli in orkestri zabavne glasbe — 11.20 Slovenske narodne iz Režije in Benečije — 12.10 Pisana paleta melodij — 12.40 Ameriški pihalni orkestri — 14.05 Od melodije do melodije — 15.45 V torki novost — 17.05 Orkester RTV Ljubljana — 18.15 Z domačimi ansambli po Sloveniji — 18.50 Na mednarodnih križanjih — 20.10 Ansambel Majmija Sepeta — 20.30 „Romeo in Julija“, radijska igra — 22.15 Jugoslovanska glasbena tribuna.

Sreda, 2. 8.: 8.05 Glasbena matineja — 9.00 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.15 Otroški zbor RTV Ljubljana — 9.30 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 10.15 Mojni recitali domačih solistov — 10.45 Človek in zdravje — 11.20 Popevke in plesni zvoki — 12.10 Iz fancecke glasbene preteklosti — 12.40 Polke in valčki — 14.05 Melodije za razvedrilo — 14.35 Voščila — 15.40 Iz Haydnove opere „Richard Orlando“ — 17.05 Mladina sebi in vam — 18.15 Prezre skozi oparelo „Baccacio“ — 18.45 Naš razgovor — 20.10 „Matija Gubec“, opera — 22.10 Za ljubitelja jazz.

Četrtek, 3. 8.: 8.05 Spored zabavne glasbe — 9.00 Početniško popolovanje — 9.15 Glasbena pravljica — 9.30 Iz balolet „Lectova srce“ in „Ohridska legenda“ — 10.15 Solisti zagreške opere — 11.20 Iz orkestralne glasbe — 12.10 Koncertne pesmi in plesi — 12.40 Narodna in panarodska — 14.05 Za prijetno popoldne — 15.40 Francoski zbor poje renesančne pesmi — 17.05 Simfonični koncert — 18.15 Turistična oddaja — 20.10 Četrtni večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer — 22.10 Odmevi z opatijskega festivala.

Petek, 4. 8.: 8.05 Opera matineja — 9.00 Pionirski tednik — 9.30 Melodije za klavir in godala — 10.15 Pri skladatelju Matiji Bravničarju — 10.35 Naš podlistek — 11.20 V plesnem ritmu — 12.10 Simfonični orkester RTV Ljubljana — 12.40 Igrajo pihalni orkestri — 14.05 Operni napevi — 14.35 Voščila — 15.40 Veliki zabavni orkestri — 17.05 Koncert po željah poslušalcev — 18.15 Zvočni razgledi — 18.45 Kulturni glasbo — 20.10 Komorni zbor RTV Ljubljana poje pesmi raznih narodov — 21.15 O morju in pomorščakih.

RADIO TRST

oddaja na valu 306,1 m ali 980 K/sec. Frekvenca 98,3, 96,1 in 100,5 MHz.

Poročila: 7.15, 8.15, 11.30, 13.15, 14.15, 17.15, 20.15, 23.15.

Dnevne oddaje: 14.15 Dejstva in menja — 20.00 Šport.

Sobota, 29. 7.: 11.50 Orkestri lahke glasbe — 12.10 Alpska jezera — 13.30 Semeni plošče — 15.00 Glasbena oddaja za mladino — 16.00 Za avtomobiliste — 16.30 Pravljice slovenskih avtorjev — 17.50 Ne vse, toda a vsem — 18.00 Slavospev vinu v slovenskih ljudskih pesmih — 19.00 Početniška srečanja — 19.30 Zabavni ansambli — 20.35 Teden v Italiji — 21.00 Mali stari svet — 21.40 Vaški ansambli — 22.35 Za prijeten konec tedna.

Nedelja, 30. 7.: 8.30 Kmetijska oddaja — 11.15 Za najmlajše — 13.30 Glasba po željah — 14.45 S pesmijo naokrog — 16.00 Pred poroko, igra — 19.30 Otroški zbor — 20.30 Iz slovenske folklorne — 21.00 Večerni koncert — 22.10 Sodobna glasba — 22.45 Antologija jazz.

Ponedeljek, 31. 7.: 11.50 Zvočne razglednice — 12.00 Početniška srečanja — 13.30 Priljubljene melodije — 17.50 Starokrščanske bazilike — 19.05 Anketa o Poljski — 21.00 Slike iz narave v slovenskem pripovedništvu — 21.15 Znani pevci — 22.00 V plesnem ritmu — 22.40 Samospavi za glas in klavir.

Torek, 1. 8.: 12.00 Iz slovenske folklorne — 13.30 Glasba po željah — 17.50 Ne vse, toda a vsem — 18.00 Zborovske skladbe Vasilija Mirka — 18.30 Koncerti naše dežele — 19.00 Od Apeninov do Andov, mladinska zgodba — 20.35 Iz Loharjeve opere „Eva“ — 22.45 Črni svet, revija jazz.

Sreda, 2. 8.: 12.10 Žena in dom — 13.30 Glasba iz filma — 17.50 Razvojne stopnje sodobne medicinske — 18.30 Koncerti v sodelovanju z deželnimi glasbenimi ustanovami — 20.35 Simfonični koncert — 22.45 Večerna melodije.

TA TEDEN VAM PRIPOROČAMO

Pravljice in pripovedke

- SLOVENSKE NARODNE PRAVLJICE, 206 str., barvne slik. priloge, ppl. 46 šil.
 - FRANOSKE PRAVLJICE, 296 str., ilustr., ppl. 30 šil.
 - PERZIJSKE PRAVLJICE, dve knjigi skupaj 328 str., slik. priloge, ppl. 72 šil.
 - ANGLEŠKE PRAVLJICE, 148 str., kart. 41 šil.
 - ALTAJSKE PRAVLJICE, 112 str., ilustr., ppl. 18 šil.
 - ŠIPTARKE PRAVLJICE, 156 str., ilustr., kart. 41 šil.
 - UKRAJINSKE PRAVLJICE, dve knjigi skupaj 428 str., ilustr., kart. 72 šil.
 - TUTI-NAMEH, orientalske pripovedke, 224 str., ilustr., ppl. 67 šil.
 - UZBEŠKE PRAVLJICE, 244 str., kart. 41 šil.
 - NORVEŠKE PRIPovedKE, dve knjigi skupaj 530 str., ilustr., ppl. 72 šil.
- Knjige lahko naročite tudi po pošti.
Plačilo možno v obrokih.

KNJIGARNA „NAŠA KNJIGA“
CELOVEC, WULFENGASSE

Četrtek, 3. 8.: 12.00 Mali stari svet — 13.30 Glasba po željah — 17.50 Odvetnik za vsakogar — 18.00 Zbori naše dežele — 18.30 Simfonična skladba našega stoletja — 19.00 Otroške pesmi in skladbe — 19.15 Razkušana pesmi — 20.35 „Vilemir“, povest iz turških časov — 22.15 Ansambel „Tamburica“ — 22.45 Romantične melodije.

Petek, 4. 8.: 12.10 Med tržnimi stojnicami — 13.30 Glasbeno potovanje okoli sveta — 18.30 Slovenski solisti — 19.00 Zbor „Emil Adamič“ iz Ljubljane — 20.35 Gospodarstvo in delo — 21.00 Koncert opere glasbe — 22.00 Zvočna paleta — 22.30 Magija glasbil v jazzu — 23.00 Nežna in tiha.

TELEVIZIJA

AVSTRIJA

Sobota, 29. 7.: 18.30 Poročila — 18.35 Kaj vidimo na vega — 19.30 Čas v sliki — 20.15 „Kralj z dažnikom“, glasbena komedija — 21.55 Čas v sliki — 22.15 „Morilska igra“, kriminalni film.

Nedelja, 30. 7.: 16.55 Poročila — 16.58 Za otroke — 17.05 Svet mladine — 17.25 Za družino — 17.55 Družina Leitner — 18.35 Spodaj v parku — 19.30 Aktualni šport — 20.10 Poročila — 20.20 „Cesarški valček“, ljubzenska zgodba — 22.00 Poročila.

Ponedeljek, 31. 7.: 18.30 Poročila — 18.35 V peklu Arktike — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Telešport — 21.15 Glasba za vas — 22.10 Čas v sliki — 22.30 Forumski razgovor.

Torek, 1. 8.: 18.30 Poročila — 18.35 Mesto brez povratka — 19.30 Čas v sliki — 20.15 „Vitez iz Mirakla“, komedija — 21.55 Avstrijska kulturna dejavnost v Turčiji in Iranu — 22.20 Čas v sliki.

Sreda, 2. 8.: 11.00 Poročila — 11.03 Vitez iz Mirakla — 17.00 Poročila — 17.03 Za otroke — 17.50 Za družino — 18.15 Pomočnice v sili — 18.35 Tako so živeli v letu 1352 — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Vesoljska izvidnica — 21.15 Show — 22.00 Čas v sliki.

Četrtek, 3. 8.: 18.30 Poročila — 18.35 Rešitev v planinah — 19.00 Športni kaledoskop — 19.30 Čas v sliki — 20.15 „Starac“ — 22.00 Čas v sliki.

Petek, 4. 8.: 11.00 Poročila — 11.03 Telešport — 18.30 Poročila — 18.35 „Višja pravičnost“ — 19.00 Televizijska kuhinja — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Plavalaske imajo prednost, glasbena komedija — 21.45 Poročila in Sedem dni časovnih dogajanj — 22.15 Jazz v Evropi.

JUGOSLAVIJA

Sobota, 29. 7.: 16.30 Atletska srečanja Madžarska — Velika Britanija — 18.50 Vsako soboto — 19.15 Sprehod skozi čas — 19.40 Obzornik — 20.00 Dnevnik — 20.30 Cickak — 20.38 Beloruski državni ansambel — 21.50 Golo mesto, serijski film — 22.50 Poročila.

Nedelja, 30. 7.: 9.00 Poročila — 9.05 Četrtni večer domačih pesmi in napevov — 10.00 Kmetijska oddaja — 10.45 Oddaja za otroke — 11.30 Serijski film za otroke — 12.00 Nedeljska konferenca — 16.30 Atletska srečanja Madžarska — Velika Britanija — 18.55 Poročila — 19.00 Perry Mason, serijski film — 20.00 Dnevnik — 20.45 Cickak — 20.50 Sončna karavana — 21.50 Dnevnik.

Ponedel